

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις » (Α΄ Κο 1,30)



ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΕ΄
ΜΑΡΤΙΟΣ 2020
Αρ. Φύλ. 891

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534
Τεύχ. 891, ΜΑΡΤΙΟΣ 2020

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση, καλλιτεχνική επιμέλεια:

«Χριστιανική Έλπίς»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677421

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Ασπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 10€
Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αυστραλίας: 55\$

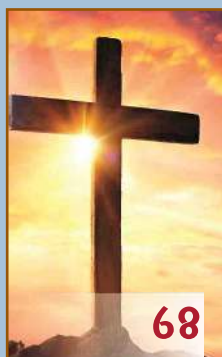
Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Για τούς συνδρομητές του έξωτερικού

IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

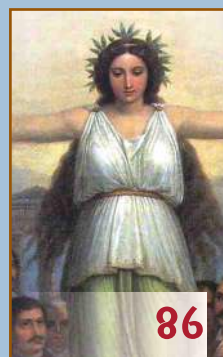
Νά αγαπήσουμε τήν άσκησιν!	67
Πορεία σταυρική.....	68
Ός πτωχοί	70
«Χαίρε Κεχαριτωμένη!».....	72
Ό άγιασμένη καί προδομένη έπανάστασι ..	73
Λειτουργός Θεού - διάκονος λαού.....	76
Όγίου Νισλάου Καβάσιλα, Θεία Λειτουργία: «Τά πρό τής θυσίας» Β΄.....	78
Μπορεί νά μεταμορφωθεί ό κόσμος μας;	80
Μία γενναιόδωρη ψυχή ένσαρκώνει μεγαλόπνοα όνειρα	82
Τόν Μάρτιο μιλάμε Όλληνικά!.....	84
«Θέλει άρετήν καί τόλμην ή έλευθερία»	86
Ό πρώτος έορτασμός τής έθνικής έπετείου	88
Φωτιά έκδίκησης (διήγημα).....	90
Όκδηλώσεις τής Αδελφότητας	93
Όμεις δέν συμφωνήσαμε.....	94



68



72



86



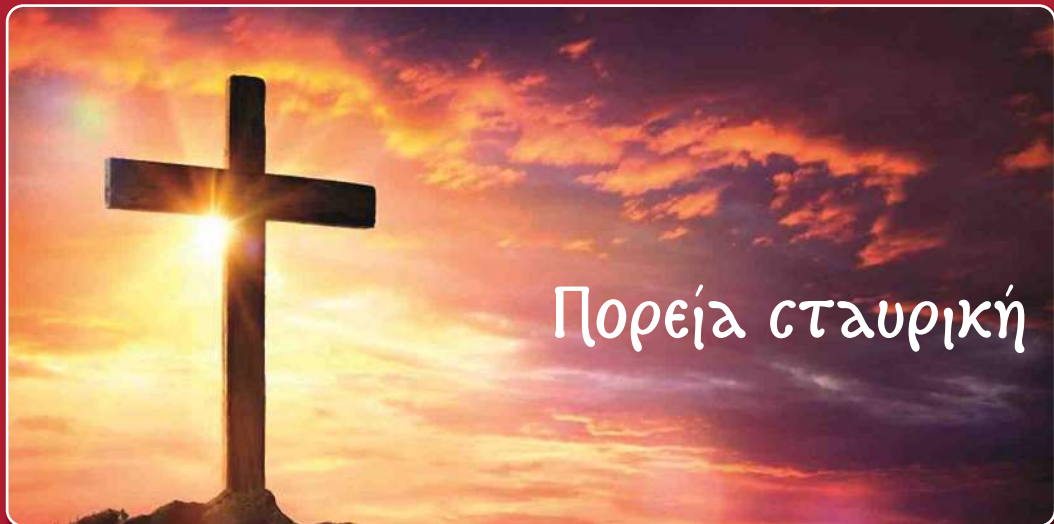
Νά αγαπήσουμε τήν ἄσκηση!

Πάντοτε καί ιδιαίτερα κατά τή Μεγάλη Τεσσαρακοστή μᾶς προτείνει ἡ Ἐκκλησία τόν ἀσκητικό ἀγώνα: Μᾶς καλεῖ νά προσευχηθοῦμε περισσότερο, νά νηστεύουμε, νά ἀγρυπνήσουμε, νά μετανοήσουμε, νά ἐλεήσουμε κτλ. Καί τά ἐπιχειροῦμε ὅλα αὐτά ὄχι γιά κάποιον ἄλλο λόγο παρά γιά νά ἐκφράσουμε ἔτσι τήν ἀγάπη μας στόν Θεό. Ἡ ἄσκηση δέν εἶναι ἀπλῶς διάκριση μεταξύ καλοῦ καί κακοῦ, ἐπιτρεπομένου καί μή. Εἶναι διάκριση μεταξύ ἀνθρωπίνου καί θείου θελήματος. Ὑποτίθεται ἐπισκέπτεται τήν ψυχή ἡ θεία χάρις. Βιώνοντας αὐτή τήν ἐμπειρία οἱ ἅγιοι πατέρες μας συνιστοῦν: «Δώσε αἷμα, γιά νά λάβεις πνεῦμα».

Ἡ ἄσκηση εἶναι «παθοκτόνος» καί ὄχι «σωματοκτόνος». Δέν βασανίζει τό σῶμα, δέν συντρίβει τήν ἀνθρώπινη φύση, ἀλλά τήν ἀπελευθερώνει ἀπό τίς παρά φύσιν ὀρέξεις καί κινήσεις πού ὑποβάλλονται ἀπό τόν πονηρό καί ἐκφράζονται μέ τά πάθη. Καί εἶναι γεγονός ὅτι ὅλα τά ἀνθρώπινα πάθη βλάπτουν τήν υἰεία τοῦ σώματος. Ἀγωνιζόμαστε γιά νά τιθασεύσουμε καί νά χαλιναγωγήσουμε τό σῶμα, τό ὁποῖο -σημειωτέον- τιμᾷ καί ἀγιάζει ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Ὅρισμένοι νομίζουν ὅτι ἡ ἄσκηση ἀφορᾷ μόνο στούς μοναχοῦς. Ὅστόσο, στήν πατερική διδασκαλία δέν γίνεται διάκριση μεταξύ ἐγγάμων καί ἀγάμων, ἀλλά μεταξύ ἀνθρώπων πού ἔχουν ἤ δέν ἔχουν Πνεῦμα ἅγιο. Οἱ πρῶτοι μαθητές τοῦ Κυρίου, παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, ἔδειξαν τήν εὐλάβεια τῶν ἐρημιτῶν ζώντας μέσα στίς πόλεις. Οἱ ἔγγαμοι, λένε οἱ πατέρες, μέ τόν εὐλογημένο ἐν Χριστῷ γάμο πολεμοῦν τή φιληδονία, μέ τήν κατοχή καί χρήση τῶν ἀναγκαίων υἱλικῶν ἀγαθῶν πολεμοῦν τή φιλοκτημοσύνη καί μέ τήν ὑπακοή στήν Ἐκκλησία ἀποφεύγουν τή φιλοδοξία. Ὅλοι οἱ πιστοί ἀπό τήν ὥρα τοῦ Βαπτίσματός τους στρατολογοῦνται στήν καλή παράταξη τοῦ Κυρίου γιά ἕναν ὑπεύθυνο καί ισόβιο ἀγώνα. Ἡ ἄσκηση, βέβαια, δέν εἶναι ὁ σκοπός τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Εἶναι μέσο γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ, πού εἶναι ἡ θέωση.

Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ δίαιτα δέν ἔχει καμία σχέση μέ τή νηστεία οὔτε ἡ ἀυπνία μέ τήν ἀγρυπνία. Νηστεύουμε κυρίως γιά τήν ψυχική μας υἰεία. Τρῶμε αὐτά πού ἡ Ἐκκλησία ὀρίζει καί ὄχι αὐτά πού μᾶς ἀρέσουν. Μέ τόν τρόπο αὐτό μαθαίνουμε νά ὑπακοῦμε, νά μαθητεύουμε, νά ταπεινωνόμαστε, νά τσακίζουμε τόν ἐγωισμό μας. Ἄν δέν στερηθεῖς λίγο ἀπό τόν ὕπνο σου, ἀπό τό φαγητό, ἀπό τά δικά σου, πῶς θά βοηθήσεις τόν πεινασμένο, τόν μοναχικό, τόν ἀσθενή, τόν ἀπελπισμένο; Ἄν δέν ἀφαιρέσεις κάτι ἀπό τόν πλοῦτο σου, πῶς θά δώσεις στόν φτωχό; Ἄν δέν κουρασθεῖς, πῶς θά ἀναπαύσεις τόν ἀδελφό; Ὡφελεῖ, λοιπόν, καί κοινωνικά ἡ ἄσκηση. Ἀξίζει πράγματι νά τήν αγαπήσουμε!



Πορεία σταυρική

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι μιά πορεία σταυρική. Ὁ πιστός γιά νά φτάσει στό ἅγιο Πάσχα καί νά οἰκειωθεῖ τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ -τό πιό ποθητό ὄνειρο τῆς ἀνθρωπότητας-, πρέπει πρῶτα νά σταυρωθεῖ, ὅπως Ἐκεῖνος· δέν γίνεται ἀλλιῶς. Ἄν θέλει πράγματι νά ἀπολαύσει τή ζωή τοῦ Κυρίου, πρέπει νά μετᾶσχει καί στόν θάνατό του. Δέν εἴμαστε ἐμεῖς ἀνώτεροι καί ἱκανώτεροι ἀπό τόν Διδάσκαλό μας. Ἀφοῦ ἐκεῖνος βάδισε στόν θάνατο, ἂν καί μπορούσε νά τό ἀρνηθεῖ, ὀφείλουμε οἱ μαθητές του νά κάνουμε ἀκριβῶς τό ἴδιο (βλ. Μθ 10,24· Α' Πέ 2,21).

Πῶς ὥστόσο πεθαίνει κανεῖς μαζί μέ τόν Χριστό; Πῶς ὁ σταυρός τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ γίνεται βίωμα καί ἐμπειρία τοῦ πιστοῦ;

Ἡ πρώτη ὁδός πού μᾶς ὁδηγεῖ στή συσταύρωση καί στόν τάφο μαζί μέ τόν Χριστό εἶναι ἀσφαλῶς ἡ μετάνοια. Μετάνοια θά πεῖ νά ἀρνηθῶ τή ζωή τοῦ ἀντίχριστου κόσμου, στήν ὁποία δουλεύω, καί ν' ἀρχίσω νά ἐργάζομαι τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ὡστόσο αὕτη ἡ ἐπιλογή εἶναι ἕνας πραγματικός σταυρός, ἕνα μαρτύριο. Μέσα μου παλεύουν δύο νόμοι: ὁ νόμος τοῦ Πνεύματος καί ὁ νόμος τῆς φθορᾶς. Ὁ νόμος τοῦ Πνεύματος ἀπαιτεῖ ἀνάβαση, μόχθο καί κόπο, ἐνῶ ὁ νόμος τῆς φθορᾶς εἶναι ἄκοπος καί στό στόμα γλυκύς. Θέλω τόν πρῶτο, ἀλλά ὅλη μου ἡ ὑπαρξη ὀλισθαίνει στόν δεύτερο (Ρω 7,14-25). Ὅμως ἂν πραγματικά ποθῶ νά ζήσω μαζί μέ τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί νά ντυθῶ τή δόξα του, δέν θά διστάσω οὔτε στιγμή: Θά θανατώσω τόν νόμο τῆς φθορᾶς καί θά πεθάνω γιά τόν κόσμο, ὅση ὀδύνη κι ἂν γευθῶ (βλ. Γα 6,14).

Ἡ δεύτερη ὁδός εἶναι ἡ προσευχή. Μάλιστα ἡ περίοδος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς εἶναι κατ' ἐξοχήν περίοδος προσευχῆς, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία περιλαμβάνει στό καθημερινό της πρόγραμμα πολλές, μακρές καί ἰδιαίτερα κατανυκτικές ἀκολουθίες. Προσευχή θά πεῖ νά ἀπεκδυθῶ τά θέλω μου καί τίς ἐπιθυμίες μου, ὅποια κι ἂν εἶναι αὐτά, καί νά ὑποτάξω τό ἐγώ μου στήν ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό βέβαια δέν εἶναι κάτι εὐχάριστο γιά τόν ἄνθρωπο, διότι συνεπάγεται αὐταπάρ-

νηση καί πολλές φορές ταπεινώσεις καί πόνο. Ἡ προσευχή ιδίως τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς πρέπει νά ἐπαναλαμβάνει τήν προσευχή τοῦ Κυρίου στή Γεθσημανή: «Πατέρα, ἂν θέλεις, γλύτωσέ με ἀπ’ αὐτό τό ποτήρι. Ὡς μή γίνει ὅμως τό δικό μου θέλημα ἀλλά τό δικό σου...» (Λκ 22,42), καί νά ἔχει ὅπωςδήποτε κάτι ἀπό τήν ἐπιθανάτια ἀγωνία της, ἀπό τόν ἰδρώτα της καί ἀπό τό αἷμα της (Λκ 22,44).

Ὁ τρίτος δρόμος γιά νά μετάσχουμε στό μυστήριο τοῦ Γολγοθᾶ εἶναι ἡ συγχωρητικότητα. Συγχωρητικότητα θά πεῖ νά μπορῶ νά συν-χωρῶ. Νά προσφέρω δηλαδή ἀπό τόν ζωτικό χῶρο τοῦ ἑαυτοῦ μου σ’ αὐτόν πού μοῦ ἔγινε ἐχθρός· νά τόν ἀγκαλιάζω, ὅσο κι ἂν μ’ ἔχει πληγώσει. Βέβαια κάτι τέτοιο δέν εἶναι εὐ-κολο. Προϋποθέτει ἀσφαλῶς θυσιαστικό φρόνημα καί πολλές φορές ἀπαιτεῖ ν’ ἀγγίζει ἡ ψυχή μας τόν ἄδη. Ὡστόσο κι αὐτός ὁ θάνατος διδάχθηκε πρῶτα μέ τρόπο συγκλονιστικό ἀπό τόν ἐσταυρωμένο Ἰησοῦ. Ὁ Κύριος πάνω στόν σταυρό γυμνός, αἰμόφυρτος, ὅλος μιά πληγή καί βυθισμένος στήν ἄβυσσο τοῦ πόνου συγχώρησε, καί δικαιολόγησε ἀκόμη, τούς ἴδιους τούς σταυρωτές του: «Πατέρα, συγχώρησέ τους διότι δέν ξέρουν τί κάνουν» (Λκ 23,34). Ἐχουμε συνεπῶς πρό-τυπο. Δέν κληθήκαμε σ’ αὐτό τό μαρτύριο χωρίς ἐγγυήσεις. Πρίν ἀπό μᾶς τό δέ-χτηκε στόν ἑαυτό του ὁ Θεός, καί μάλιστα τήν ὥρα τοῦ πιό ἀδυσώπητου παραπικρασμοῦ τοῦ ἀπό τό πλάσμα του.

Ἕνας τέταρτος δρόμος πού ὁδηγεῖ στόν σταυρό εἶναι ἡ νηστεία. Ἡ νηστεία ἀποσκοπεῖ στό νά μᾶς διδάξει ἕνα πολύ βασικό μάθημα: ὅτι δέν θά ποθήσουμε ποτέ τά ἄρρητα ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἂν παραμείνουμε δοῦλοι στά χωμάτινα ἀγαθὰ τῆς γῆς. Αὐτός πού νηστεύει μαθητεύει στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία «δέν εἶναι τροφή καί ποτό» (Ρω 14,17). Βέβαια ἡ ἀποχή ἀπό τίς τροφές εἶναι ἕνα βάσανο, ἕνας θάνατος. Καί δέν εἶναι ἀσφαλῶς τυχαῖο ὅτι ἡ ἀρχική νηστεία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ πρόδρομος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, συνδεόταν ἀκριβῶς μέ τήν ἐορτή τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, ὅταν οἱ μαθητές τοῦ Ἰω-άννη τοῦ Βαπτιστῆ τόν ρώτησαν γιά ποιόν λόγο οἱ ἴδιοι καί οἱ Φαρισαῖοι νηστεύ-ουν, ἐνῶ οἱ δικοί του ὄχι, εἶπε προφητικά ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά νηστεύουν ὅσοι γλεντοῦν στό τραπέζι τοῦ γάμου κι ἔχουν μαζί τους τόν γαμπρό. Θά ἔρθει καιρός πού θά τούς πάρουν τόν γαμπρό καί τότε θά νηστεύουν (βλ. Μθ 9,14-15). Καί ὁ καιρός αὐτός ἦρθε. Εἶναι ἡ Μ. Τεσσαρακοστή. Ὁ νυμφίος Χριστός ἀπάγεται καί ὁδηγεῖται στόν θάνατο, καί ὁ γάμος μεταβάλλεται σέ σφαγεῖο.

Οἱ τέσσερις αὐτοί δρόμοι δέν ἀποτελοῦν ἐπιλογές. Δέν μπορεῖ κανεὶς νά ἐ-πιλέξει μόνο τόν ἕναν, ὅποιον τοῦ ἀρέσει. Πρέπει νά βαδίσει μέ συνέπεια σ’ ὁ-λους. Ἡ ἁμαρτία ἔσπειρε στόν ταλαίπωρο ἑαυτό μας μύρια ζιζάνια, γι’ αὐτό καί ἀπαιτεῖται πολυποίκιλη καί σκληρή δουλειά ἀπό τόν γεωργό. Δέν ἔχουμε λοιπόν παρά νά ἐπιστρατεύσουμε ὅλες μας τίς δυνάμεις καί νά ξεκινήσουμε. Ἡ προσ-πάθειά μας, χαριτωμένη ἀπό τό ἔλεος τοῦ Κυρίου, δέν θ’ ἀργήσει ν’ ἀνθίσει τόν κάμπο. Κι ἂν παλέψουμε μέ τήν ἴδια πίστη μέχρι τό τέλος, θ’ ἀπολαύσουμε τόν θεσπέσιο καί ἀθάνατο καρπό τῆς ἀνάστασης.

Εὐάγγελος Ἀλ. Δάκας



καί νά συμμετέχουν
ένεργά στή ζωή
τῆς Ἐκκλησίας».
Ἀπ' τίς πολλές
βροχές ὅμως πού
ἔπληξαν πρό-
σφατα τό Μαλά-
ουι, τά σχολεῖα
ἔπαθαν μεγάλη
ζημιά «ὅθεν ἀ-
πευθυνόμενοι
στά φιλόφρω-
πα σπλάχνα σας
παρακαλοῦμε
γιά τό ποσό τῶν
10.000€ γιά τήν ἀποκα-

Ὡς πτωχοί

Στή μητρόπολη Σιγκαπούρης στή μακρινή Ἰνδονησία, σέ οἰκόπεδο δωρεά μιᾶς οἰκογένειας τῆς περιοχῆς κοντά σ' ἓνα ποτάμι ὁ ἐπίσκοπος Χρυσόστομος Manaly ὁραματίζεται νά χτίσουν ἕναν ναό. Ἀπ' τό ποτάμι, λέει, θά πάρουν τίς πέτρες καί τήν ἄμμο γιά ὑλικά κι ἀπ' τό κοντινό δάσος τά ξύλα γιά τίς πόρτες καί τά παράθυρα. Θά χρειαστοῦν περίπου 30.000€, γιά νά τελειώσει αὐτό τό μεγάλο ὄνειρο τοῦ ναοῦ. Καί παρακαλεῖ: «Ἐάν ἔχετε τή δυνατότητα, ἀδελφοί μου, βοηθήστε μας».

Σέ μία ἄλλη πόλη τῆς Σουμάτρας, πού ἔχουν κι ἐκεῖ πιστοῦς, θέλουν νά νοικιάσουν ἕνα σπίτι γιά νά συγκεντρώσουν τούς ἀνθρώπους γιά τίς συνάξεις τους. Τό ἐνοίκιο ἑνός σπιτιοῦ γιά 2 χρόνια εἶναι 1.500€. Καί παρακαλεῖ ξανά: «Ἐάν εἶναι δυνατόν, ἀδελφοί μου, ζητάω τήν ἀγάπη σας γιά τό θέμα αὐτό, γιά νά φτάσουμε τήν ὀρθόδοξη πίστη μας σέ ἀκόμη περισσότερους ἀνθρώπους».

Στό Μαλάουι ὁ ἐπίσκοπος Φώτιος δίνει προτεραιότητα στά σχολεῖα, «διότι χωρίς αὐτά δέν μποροῦν οἱ ἰθαγενεῖς νά καταρτιστοῦν στό εὐαγγελικό κήρυγμα

τάστασή τους».

Στήν ἱερά μητρόπολη Κατάγκας ὁ π. Βαρνάβας Γρηγοριάτης ἐκφράζει θερμές εὐχαριστίες γιά τήν ἀνταπόκριση τῶν χριστιανῶν στοῦ αἵτημά τους γιά τήν ἀγορά ἑνός γεωργικοῦ καταστροφέα ἀξίας 3.500€, ἄκρως ἀπαραίτητου γιά τήν καλλιέργεια τόσο γιά τή διατροφή τους, ὅσο καί γιά τή φιλανθρωπία πρός τούς ἐνδεεῖς ἀφρικανούς ἀδελφούς.

Ὁ Κινσάσας Νικηφόρος ἐκφράζει τήν ἀνησυχία του γιά τά αὐτοκίνητα τῆς μητρόπολός του, πού λόγῳ τῶν κακῶν δρόμων καί τῆς πολυχρονίου χρήσεως παρουσιάζουν συνεχῶς βλάβες καί τούς ἀφήνουν στόν δρόμο. Γιά τήν τελευταία ἐπισκευή πλήρωσαν 4.700 δολλάρια καί μετά ἀπό 5 μήνες τό αὐτοκίνητο παρουσίασε πάλι προβλήματα. Γιά νά ἀγοράσουν ἕνα καλό μεταχειρισμένο τζίπ χρειάζονται 15.000 δολλάρια: «Παρακαλῶ θερμῶς νά μᾶς βοηθήσετε. Ζητῶ συγγνώμη».

Στήν Οὐγκάντα ὁ ἐπίσκοπος Σίλβεστρος τῆς νέας ἐπισκοπῆς Γκούλου καί Ἀνατολικῆς Οὐγκάντας, πού ἀποτελεῖται ἀπό τίς δύο πιο φτωχές περιοχές

τῆς χώρας, ὅταν ἔφτασε στήν καινούργια ἐπισκοπή του δέν εἶχε πού νά μείνει. Σκέπτεται τώρα πού οἱ τιμές εἶναι ἀκόμα χαμηλές νά ἀγοράσουν δύο οἰκόπεδα, ἓνα γιά πνευματικό κέντρο καί ἓνα γιά ἐπέκταση τοῦ μοναδικοῦ ἱατρείου τῆς περιοχῆς. Μεγάλη ἀνάγκη ὑπάρχει καί γιά ἀνοιγμα πηγαδιῶν, γιατί οἱ ἀνθρωποι περιμένουν μόνο τό βρόχινο νερό· κι ὅταν δέν βρέχει, δέν μπορούν νά κάνουν τίποτε. «Θά εἶμαι γιά πάντα εὐγνώμων».

Καί οἱ ἀνάγκες συνεχίζουν ἀτελείωτες καί γιά τήν ἐξωτερική καί γιά τήν ἐσωτερική ἱεραποστολή. Ἀτελείωτες καί πιεστικές.

Ὅταν ὁ ἅγιος Νεκτάριος πῆγαινε μπροστά στήν εἰκόνα τῆς Παναγίας νά προσευχηθεῖ, πῆγαινε κρατώντας στά χέρια του κανονικό κατάλογο, ἓνα χαρτί μέ χρέη, λογαριασμούς, προθεσμίες, τιμές, οἰκοδομικά ὑλικά, ἀνάγκες γιά τό μοναστήρι του. Γιατί ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ περνάει καί μέσα ἀπ' ὅλα αὐτά. Ἐνημέρωνε τήν Παναγία γιά ὅλα κι αὐτή τοῦ τά κανόνιζε ὅλα μέχρι καί τήν τελευταία δραχμή.

«Στρέφω τό βλέμμα μου στόν οὐρανόν», λέει κι ὁ ἐπίσκοπος Σίλβεστρος, «καί ζητῶ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Φτάνοντας κάποιες φορές σέ ἀπελπιστικές καταστάσεις, γίνεται τό θαῦμα. Σᾶς εὐχαριστοῦμε καί σᾶς μνημονεύουμε ὡς συνεργαποστόλους».

Τό θαῦμα πού ζητοῦν ὅλοι αὐτοί πού ἐκούσια ἐπτώ-

χευσαν γιά τόν Κύριό τους, βρίσκεται μέσα στή δική μας καρδιά, σέ μᾶς ὅλους τοὺς ἀπλοῦς ἀνώνυμους χριστιανούς. Ἐάν καταλάβουμε ὅτι γιά νά ἀνοίξει γιά τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡ θύρα τοῦ λόγου καί ἡ θύρα τῆς πίστεως πρέπει καί μεῖς ν' ἀνοίξουμε στοὺς ἀποστόλους τή θύρα τῆς δυνατότητας.

Καί βέβαια αὐτοί πού ζοῦν καί πολιτεύονται «ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες» (Β' Κο 6,10) πλουτίζουν πρώτα τή δική μας ζωή.

Συνάντησα, πρὶν λίγο καιρό, στόν δρόμο ἓναν γνωστό μου. «Ἐχω», μοῦ λέει, «πάνω ἀπὸ 300.000€ μετρητά καί δέν ξέρω τί νά τά κάνω. Οὔτε μπορῶ νά τά φάω, ὅσα κι ἂν ξοδεύω, οὔτε θέλω νά τά δώσω σέ κανέναν, γιατί δικά μου εἶναι, τά δούλεψα καί δέν θέλω νά μοῦ τά φᾶνε ἄλλοι». Κι ἔφυγε σκυφτός καί κατηφής· μιά πραγματικά φτωχή ζωή.

Μέχρι τό θαῦμα νά γίνει καί σ' αὐτοὺς πού δέν ἔχουν τί νά τά κάνουν τά λεφτά τους, ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ θά ἐξαπλώνεται στά πέρατα τοῦ κόσμου, καί σήμερα καί πάντοτε, μέσα ἀπὸ τό δίλεπτο τῆς πτωχῆς χήρας.

Ζ.Γ.



«Χαῖρε Κεχαριτωμένη!»

Ὁ εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου εἶναι τό γεγονός μέ τό ὁποῖο ἀρχίζει ἡ ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου τῆς θείας Οἰκονομίας, τοῦ σχεδίου τῆς σωτηρίας, ὅπως ψάλλουμε στό Ἀπολυτίκιο τῆς γιορτῆς: «Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τό κεφάλαιον καί τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται καί Γαβριήλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται!...»

Χαῖρε εἶναι ἡ πρώτη λέξη πού ἀπευθύνει ὁ ἀπροσδόκητος ἐπισκέπτης στήν παρθένο Μαρία γεμίζοντάς τήν μέ τήν χαρά τοῦ Θεοῦ... Ὁ χαιρετισμός τοῦ ἀγγέλου ἀποτελέσσει τό πρότυπο ἀπό τό ὁποῖο σάν ἀπό θεῖο σπόρο ἀναβλάστησαν καί ἀνέθαιναν οἱ πολυάριθμοι καί γλυκύτατοι χαιρετισμοί, τούς ὁποίους ἀπευθύνει ἡ Ἐκκλησία μας στήν Παναγία κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

Ἡ προσφώνηση *κεχαριτωμένη*, τήν ὁποία ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος ὁ ἄγγελος -«εὗρες γάρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ» (Λκ 1,30)-, δηλώνει ὅτι ἡ Παρθένος, παρ' ὅλο πού ὡς ἄνθρωπος δέν εἶναι ἀναμάρτητη, ἀλλά κι αὕτη βαρύνεται μέ τό προπατορικό ἀμάρτημα, ἔχει τήν χάρη, τήν εὐνοία τοῦ Θεοῦ, εἶναι πλημμυρισμένη, διαποτισμένη ἀπό τήν θεία χάρη. Εἶναι γεμάτη ἀπό φῶς, ἔλεος, ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, καλwsύνη, ἀγιοσύνη, ἀπό ὅλες γενικά τίς εὐλογίες καί τά χαρίσματα τοῦ Θεοῦ. Ἔχει ὅμως καί τήν κατεξοχήν χάρη νά συλλάβει τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ. Αὐτό τήν καθιστᾷ ἀναμάρτητη. Ἡ χάρη τῆς παραμένει ἀνεξάντλητη, διότι μαζί τῆς ἔχει τῆς χάρης τήν πηγὴ, τόν ἴδιο τόν Θεό, ὅπως τό μαρτυρεῖ ὁ ἀγγελικός λόγος ὁ Κύριος μετὰ σου.

Κατά τήν ὥρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡ ταπεινὴ κόρη τῆς Ναζαρέτ δέχεται τήν ὕψιστη εὐλογία τοῦ Θεοῦ καί ἀποδεικνύεται ἡ εὐ-



λογημένη ἐν γυναιξίν. Ὁ χαιρετισμός αὐτός μάλιστα καθίσταται στοιχεῖο ταυτότητος τῆς Παρθένου. Ἔτσι θά τήν προσφωνήσῃ καί ἡ πνευματοκίνητη Ἐλισάβετ (βλ. 1, 42). Εἶναι πιό εὐλογημένη ἀπό ὅλες τίς γυναῖκες, ἡ ἐκλεκτώτερη μέσα σέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα.

Εἶχε φθάσει πλέον «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γα 4,4), ὁ κατάλληλος καιρός, γιὰ νά πραγματοποιήσῃ ὁ Θεός τήν ὑπόσχεση τῆς σωτηρίας πού ἔδωσε στοὺς πρωτοπλάστους μετὰ τήν πτώση τους, τό λεγόμενο πρωτευαγγέλιο (βλ. Γέ 3,15). Ἦταν τότε πού ἡ ἁμαρτία ἔδινε τόν πιό σάπιο καρπὸ τῆς, μία ψυχορραγοῦσα ἐξαθλιωμένη ἀνθρωπότητα, «συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦσαι εἰς τὸ παντελές» (Λκ 13, 11), ἀλλά καί ἡ χάρη πρόβαλλε τόν πιό ὥριμο καί τέλειο καρπὸ τῆς, μιά ταπεινὴ ἀγνή Παρθένο, τήν Κεχαριτωμένη.

Στεργίου Ν. Σάκκου,
Ἑρμηνεία στό κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιο,
τ. Α', σελ. 47. 50-51.

Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος

Ἡ ἀγιασμένη καὶ προδομένη ἐπανάσταση

Συμπληρώνονται δυό αἰῶνες ἀπὸ τὴν ἑναρξη τῆς γενέθλιας πράξης τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, πού ἀποτελεῖ κορυφαῖο γεγονός τῆς νεώτερης ἐλληνικῆς ιστορίας. Ὅμως ἐδῶ καὶ ἀρκετά χρόνια ἡ ἱστορία, ὅπως καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ 1821, μετὰ ἀπὸ τὴ συστηματικὴ προσπάθεια ἐθνικῆς ἀποδόμησης καὶ κοινωνικοῦ ἀνασκολοπισμοῦ, ἔχουν δεινοπαθήσει. Εἶναι θλιβερό στὴ χώρα ὅπου ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτο καὶ τὸν Θουκυδίδη μέχρι τὸν Κ. Παπαρρηγόπουλο καὶ τοὺς νεώτερους ιστορικούς ἔλαμψε ἡ ἀντικειμενικὴ ἱστορικὴ θεώρηση, νὰ ἐπιχειρεῖται σήμερα ἡ διαστρέβλωσή της. Ἐπιπλέον ἀποτελεῖ τό λιγότερο ἀσέβεια στὴ μνήμη τῶν ψυχωμένων ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 νὰ ἀποδίδονται ἀπαράδεκτα καὶ ποταπά κίνητρα γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς αἱματοβαμμένης καὶ ἀγιασμένης ἐπανάστασης.

Ἰσχυρίζονται μερικοὶ ὅτι ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση ἀφύπνισε τὸν Ἑλληνισμό καὶ τοῦ καλλιέργησε ἐθνικὴ συνείδηση καὶ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση ὑπῆρξε ἔργο τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλικῆς. Τοῦτο, ὅμως, ἀποτελεῖ παραχάραξη τῆς ἀλήθειας καὶ νόθευση τοῦ μεγαλειώδους γεγονότος τοῦ '21. Σέ ὅλους αὐτοὺς τοὺς προβληματισμούς ἀπαντᾷ φερέγγυα καὶ αὐθεντικά ἡ ἴδια ἡ ἱστορία: Ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια

μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Πόλης, οἱ Ἕλληνες ἐξεγείρονται, ἀλλὰ ἀποτυγχάνουν γιὰ διάφορους λόγους. Ὁ Κωνσταντῖνος Σάθας καὶ ἄλλοι ἱστορικοὶ ἔχουν καταγράψει δεκάδες ἐπαναστατικὰ κινήματα ἐπὶ Τουρκοκρατίας, πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση. Τὰ ἰδανικά τους ἦταν ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ ἀπελευθέρωση ὅλης τῆς ἐλληνικῆς ἐπικράτειας καὶ ἡ διαχρονικὴ συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἐθνικὴ συνείδηση δέν περίμενε βεβαίως τοὺς Εὐρωπαίους διαφωτιστές γιὰ νὰ ἀναγεννηθεῖ. Ἐξ-ἄλλου οἱ πρόγονοί μας ποτέ δέν ἔχασαν τὴ συνείδηση τῆς ταυτότητάς τους. Οἱ δάσκαλοι τοῦ Γένους μιλοῦσαν συνεχῶς γιὰ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ τὴ Ρωμανία· σέ κρυφὰ καὶ φανερά σχολεῖα τὰ παιδιά διδάσκονταν ἀρχαίους συγγραφεῖς· ὁ λαὸς διάβαζε μετὰ μανίας τὴ «Φυλλάδα τοῦ Μεγαλέξανδρου». Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦταν ζωγραφισμένοι στοὺς νάρθηκες τῶν ναῶν καὶ ἡ προσμονὴ τῆς λευτεριᾶς ἀναρρίπιζε τὴν ἀποσταμένη ἐλπίδα.

Ἀλλὰ καὶ τὰ κείμενα τῶν ἀγωνιστῶν δίδουν ἄφθονες ἀποστομωτικὲς μαρτυρίες γιὰ τὸν χαρακτήρα τῆς Ἐπανάστασης, ἀπὸ τίς ὁποῖες -ἐν πολλοῖς γνωστές- ἐλάχιστες παραθέτω: Ὁ Θ. Κολοκοτρώνης γράφει: «Ἡ ἐπανάσταση ἡ ἐδική μας δέν ὁμοιάζει μέ καμμίαν ἀπ' ὅσες γίνονται τὴν σήμερον εἰς τὴν

Ευρώπην. Τῆς Εὐρώπης οἱ ἐπαναστάσεις εἶναι ἐναντίον τῶν διοικήσεών των, εἶναι ἐμφύλιος πόλεμος. Ὁ ἐδικός μας πόλεμος ἦταν ὁ πλέον δίκαιος, ἦταν ἔθνος μέ ἄλλο ἔθνος». Καί ἄλλοῦ σημειώνει ὅτι οἱ πόλεμοι μεταξύ τῶν Εὐρωπαίων εἶναι ἐμφύλιοι πόλεμοι: «Ἐπεριδιάβασα διὰ τέσσαρας ὥρας τὰ περὶ τοῦ Βατερλόου, δέν ἐντρέπομαι νά εἰπῶ ὅτι ἐθαύμασα περισσότερο τήν Γράνα τῆς Τριπολιτσᾶς». Πασίγνωστος ὁ λόγος του πού ἀπηύθυνε στήν Πνύκα στούς μαθητές τοῦ πρώτου ἐλληνικοῦ Γυμνασίου: «Ὅταν ἀποφασίσαμε νά κάμωμε τήν Ἐπανάστασι, δέν ἐσυλλογισθήκαμε οὔτε πόσοι εἴμεθα οὔτε πῶς δέν ἔχομε ἄρματα... ἀλλ' ὥς μία βροχή ἔπεσε εἰς ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας μας καί ὅλοι, καί οἱ κληρικοί, καί οἱ προεστοί, καί οἱ καπεταναῖοι καί οἱ πεπαιδευμένοι καί οἱ ἔμποροι, μικροί καί μεγάλοι, ὅλοι ἐσυμφωνήσαμε εἰς αὐτόν τόν σκοπό, καί ἐκάμαμε τήν Ἐπανάστασιν».

Ὁ στρατηγός Ἰωάννης Μακρυγιάννης σημειώνει στά Ἀπομνημονεύματά του: «Τότε οἱ Ἕλληνες ὀρκίσθησαν νά δουλέψουν γιά θρησκεία καί πατρίδα καί δέν τούς κόλλαγε μολύβι οὔτε σπαθί».

Ὁ στρατηγός καί ἀετός τῆς Ρούμελης, Γ. Καραϊσκάκης, ἀπευθυνόμενος στούς Στερεοελλαδίτες ἔγραφε: «Εἶναι φανερόν, ἀδελφοί, ὅτι ὅλοι μαζί ἐδράξαμεν τὰ ὅπλα ἐξ ἀρχῆς... κατά τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος καί τῆς θρησκείας μας... Ἐνωθῆτε μαζί μας, διὰ νά ἐξολοθρεύσωμεν ὁμοθυμαδόν τόν ἐχθρόν καί νά ἐλευθερώσωμεν διὰ πάντα τήν πατρίδα καί θρησκείαν».

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στήν προκήρυξή του (23/2/1821) εἶχε ὡς ἐ-

πικεφαλίδα τό σύνθημα «Μάχου ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος».

Στήν πρώτη Ἐθνοσυνέλευση (20/12/1821 - 16/1/1822) στήν Ἐπίδαυρο οἱ Ἕλληνες ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους διακήρυξαν: «Ὁ κατά τῶν Τούρκων πόλεμος ἡμῶν, μακράν τοῦ νά στηρίζεται εἰς ἀρχάς τινάς δημαγωγικάς καί στασιώδεις ἢ ἰδιοτελεῖς μέρους τινός τοῦ σύμπαντος Ἑλληνικοῦ Ἔθνους σκοπούς, εἶναι πόλεμος ἐθνικός, πόλεμος ἱερός».

Ἡ τρίτη Ἐθνοσυνέλευση, πού συνήλθε πάλι στήν Ἐπίδαυρο (Ἀπρίλιος 1826), διακήρυξε: «Ὁ λαός τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε τὰ ὅπλα καί δέν ζητεῖ διὰ τῶν ὅπλων παρά τήν δόξαν καί τήν λαμπρότητα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μετά τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς κλήρου κατεδιώκετο καί κατεφρονεῖτο».

Ὁ πρῶτος ἐπίσημος ἱστορικός τοῦ 1821 Σπ. Τρικούπης ἔγραφε: «Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάστασις... διακρίνεται τῶν λοιπῶν διὰ τινά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά πολλοῦ ἄξια λόγου... Ἐπιχείρησε ἐπιχείρημα δεινότερον καί ἐνδοξότερον, νά ἐξώση διὰ τῶν ὅπλων ἐκ τῆς Ἑλλάδος ξένην καί ἀλλόθρησκον φυλήν... Τά ἄλλα ἔθνη ἐκινήθησαν μόνον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν πολυμύχθως ἄλλοτε ἀποκτηθέντων καί ἀσυστόλως τότε καταπατουμένων πολιτικῶν δικαίων... Ἀλλ' ἡ Ἑλλάς καί προέθετο καί ἐκήρυξε ἐνώπιον Θεοῦ καί ἀνθρώπων ἐξ ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος, ὅτι ὡπλίσθη πρὸς συντριβὴν τοῦ ξένου ζυγοῦ καί πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἐθνισμοῦ καί τῆς ἀνεξαρτησίας της».

Ἀσφαλῶς κάθε ἀντικειμενικός καί

άνεπηρέαστος έρευνητής καί μελετητής μπορεί άβίαστα καί αυθόρμητα νά συμπεράνει ότι ό άγώνας τών Έλλήνων τοϋ 1821 όχι μόνο δέν είχε ταξικό ή κοινωνικό χαρακτήρα άλλ' οϋτε άπλως έθνικοαπελευθερωτικό. Πρωτίστως ό άγώνας ήταν ιερός· γινόταν μεταξύ Όρθοδόξων Χριστιανών καί Μουσουλμάνων. Τό αίμα τών Νεομαρτύρων καί τό σχοινί τοϋ Πατριάρχη θέριευε κάθε Έλληνα, γινόταν κόκκινο κρασί, τόν μεθοϋσε καί τόν έκανε νά ρίχνεται στίς μάχες μέ άμετρη τόλμη καί θάρρος, πού μόνο ή πίστη στόν Θεό μπορεί νά έμπνεύσει καί νά οίστηρηλατήσει.

Μέσα σέ μία τέτοια άτμόσφαιρα κατάνυξης καί ανάτασης έζησαν καί βίωσαν όλοι οί Έλληνες εκείνη τήν τιτάνια σύγκρουση μέ τή βεβαιότητα ότι ήταν κοντά ή λύτρωση. Γι' αυτό αντί άλλου χαιρετισμοϋ χρησιμοποιούσαν τό «Χριστός Άνέστη» καί «Η Έλλάς άνέστη»· καί σάν φλάμπουρο νίκης άνέμιζε ό Σταυρός τοϋ Χριστοϋ.

Όλα τά υπόλοιπα αποτελούν φληναφήματα καί έπινοήσεις τών μεταγενεστέρων, προερχόμενα ίσως άπό πνεϋμα έγωιστικής αντίδρασης ή άπό άντιχριστιανική πολεμική σκοπιμότητα. Ποιά σχέση έξάλλου μπορούσε νά έχει ή άγιασμένη Έπανάσταση τοϋ 1821 μέ τή Γαλλική, πού γιά τήν πραγματοποιήσή της «χρειάστηκε νά άνατραπεί ή θρησκεία, νά προσβληθεί ή ήθική, νά διαπραχθούν όλα τά έγκλήματα»¹. «Εΐδαμε τή Γαλλία νά άτιμάζεται άπό χιλιάδες έγκλήματα, όλόκληρο τό έδαφος αϋτοϋ τοϋ όμορφου βασιλείου γεμάτο ίκριώματα καί αϋτή τή δυστυχησμένη γή ποτισμένη άπό τό αίμα τών

παιδιών της πού σφάχτηκαν μέ τόν νόμο. Ποτέ, άκόμα καί ό πιό αίμοσταγής τύραννος, δέν έπαιξε μέ τόση θρασύτητα μέ ζωές ανθρώπων καί ποτέ κάποιος παθητικός λαός δέν όδηγήθηκε στό σφαγείο τόσο άδιαμαρτύρητα»².

Περιμένουμε ή Έπιτροπή γιά τήν επέτειο τών 200 χρόνων άπό τήν Έπανάσταση νά άναδείξει τόν ρωμαίικο χαρακτήρα της καί όχι νά καθιερώνει ως λογότυπό της άοσμες καί άχρωμες παραστάσεις χωρίς τόν Σταυρό, τή Σημαία καί τά όπλα τών άγωνιστών. Άραγε παρόμοιες θά εΐναι καί οί έκδηλώσεις πού ετοιμάζονται έπετειακά; Για νά εΐμαστε σίγουροι, «Θέλει μελτέμι γερό, γεννημένο στήν Τήνο, πού νά ρθει μέ τήν ευχή τής Παναγίας καί νά καθαρίσει τόν τόπο άπ' όλων τών λογίω τής Τουρκιάς καί τής γηραιάς Ευρώπης τ' άπομεινάρια», όπως έγραφε ό Έλύτης.

Κλείνουμε εύλαβικά τήν υπόμνησή μας μέ ένα παράθεμα άπό τόν άκαδημαϊκό Σπ. Μελά: «Παρεξηγούν κι άδικούν τό μεγάλο έθνικό ποίημα όσοι τό νομίζουν άντίλαλον τής γαλλικής επανάστασης. Ό άγώνας όλόισια έβγήκε άπό τήν αϊωνόβιον έλληνικήν παράδοσιν. Καμμία όμοιότητα δέν έχει μέ τήν γαλλικήν επανάστασιν. Έκείνη ήτανε κοινωνική. Τό είκοσιένα δέν μπαίνει μέ κανέναν τρόπον στό σχήμα τών ταξικών άγώνων. Εΐναι κίνημα καθαρά έθνικόν».

Εϋδοξία Αϋγουστίνου

1. Βλ. Ζοζέφ ντέ Μέστρ, «Κατά τής Γαλλικής Έπανάστασης», σ. 343.

2. Έ.ά. σ. 180.

Λειτουργός Θεοῦ - διάκονος λαοῦ

Μέσα στήν καρδιά τῆς Ἀθήνας χτυποῦσε μιά καρδιά ἀποκλειστικά γιά τόν Χριστό καί τούς ἐλάχιστους ἀδελφούς του. Ὁ ἅγιος πατήρ Νικόλαος Πλανᾶς περπατοῦσε στούς λασπωμένους δρόμους τῆς ἀσκώντας μιά ὀσιακή ὀλοκάθαρη ζωή. Ζοῦσε ἀνάμεσα στά χαμόσπιτα καί τίς μάντρες μέ τήν ἐσωτερική ἱερή προσταγή «ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας!». Ὁ ὅσιος Ἀντώνιος, ἡ Ἁγία Φιλοθέη ἡ Μπενιζέλου, ὁ νεομάρτυς Μιχαήλ Πακνανᾶς τόν συντρέφευαν, καθώς περπατοῦσε στό Μοναστηράκι, στήν Πλάκα, στήν ὁδό Βουλιαγμένης, κον-

γιο Παντελεήμονα Ἰλισσοῦ. Στά τριαντατρία του χρόνια εἶχε πιά τή δική του ἐνορία. Καθημερινά ἄρχιζε τήν ἀκολουθία κατά τίς ὁκτώ τό πρωί καί τελείωνε γύρω στίς τρεῖς τό μεσημέρι. Εἶχε ταυτίσει τήν ὑπαρξή του μέ τή ζωή τῆς ἐκκλησίας. «Γιά μένα ἡ ἐκκλησιά εἶναι τό σπίτι μου, οἱ ἀκολουθίες ἡ τροφή μου. Πές τό πρωινό, τό μεσημεριανό, τό βραδινό μου». Αἰσθανόταν βαθειά τέρψη ὅταν μνημόνευε ζωντανούς καί κεκοιμημένους ὥρες ὀλόκληρες. Μπροστά στήν Πρόθεση, πάντα ὀρθιος, συχνά νηστικός, ἐναπόθετε ὁ ἅγιος ποιμένας τίς ἀνάγκες τῆς

τά στόν Ἰλισσό ποταμό. Ὡς διάκονος ἀκόμα ἄπλωνε τό ράσο του, λέντιο προσφορᾶς καί θυσίας γιά τόν κατατρεγμένο λαό.

Ἦρθε ἡ εὐλογημένη ὥρα τῆς χειροτονίας του σέ πρεσβύτερο. Ἐνα πλήθος λαοῦ παραβρέθηκε στό ταπεινό ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγίου Ἐλισσαίου στίς 2 Μαρτίου τοῦ 1884. Ἀμέσως διορίστηκε ἐφημέριος στόν Ἀ-

ποίμνην τοῦ Χριστοῦ. Ἀναρίθμητα χαρτάκια, προσεκτικά ἀραδιασμένα, πού τά εἶχε πάντα μαζί του. «Τά γραμμάτια μου εἶναι καί τά συμβόλαια. Αὐτά ἔχω ἐγώ γιά πειρυσία».

Κάθε θεία Λειτουργία ἀληθινή μυσταγωγία, πού μετέστρεφε καί τίς πιό σκληρές ψυχές. Στίς ὀλονύχτιες παννυχίδες κατέφευγαν οἱ ψυχές γιά νά ἀνακαινί-



σουν τήν πίστη τους καί νά ἐδραιώσουν τό αἶσθημα τῆς ἐλευθερίας. Τό μοναχικό ἐκκλησάκι στό κέντρο τῆς ἀγορᾶς, ὁ Προφήτης Ἐλισσαῖος, ὁ ναός τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στήν Πλάκα καί τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, ἀλλά καί ἡ ἀπόμερη ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου γίνονταν ἀληθινά λιμάνια τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ παπα-Πλανᾶς πέρα ἀπό τίς παραδείσιες πνευματικές ἀπολαύσεις βίωνε τά καθημερινά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων καί προσπαθοῦσε νά τά ἀπαλύνει. Ἦταν καί ὁ ἴδιος χτυπημένος ἀπό τά κύματα τῆς ζωῆς. Ἡ σύζυγός του τόν λειδοροῦσε, δέν τόν κατανοοῦσε. Τήν ἔχασε νωρίς. Ἐφτά χρόνια καρτερικῆς ὑπομονῆς μέσα στήν οἰκογένεια. Ἐμπιστεύθηκε τό μονάκριβο παιδί του σέ συγγενεῖς. Ἀφοσιώθηκε ὁλόψυχα στήν ὑπηρεσία τοῦ Κυρίου κι Ἐκεῖνος τοῦ μεταγγίζε ἀγιότητα. Μποροῦσε νά συγχωρεῖ τούς φθονερούς πού τόν πλήγωναν. Ὑπέμενε τούς υπερήφανους πού τόν παραθεωροῦσαν. Ἀγαποῦσε τήν ἄσκησι. Εἰρήνευε στήν ἀπόλυτη ὑπακοή. Καθοδηγοῦσε μέ συγκατάβαση καί αὐθεντικότητα.

Ἦταν ὁ θεληματάρης τῆς ἀγάπης μέ τό ὅποιο προσωπικό κόστος. Μήπως καί τήν πατρική περιουσία πού κληρονόμησε στή Νάξο δέν τήν παραχώρησε ὅλη; Ἔτσι συνέχιζε νά ζεῖ. Ἔδινε τούς παράδες του γιά νά παντρέψει ὀρφανά κορίτσια, νά βοηθήσει φτωχοῦς σπουδαστές, ἄπορους μαθητές, ἀνθρώπους πού δέν εἶχαν τό καθημερινό τους ψωμί... ἀλλά καί γιά νά εὐπρεπίσει ναοὺς... Εἰσέπραττε τό πρωί; Τό μεσημέρι δέν εἶχε πεντάρα. Εἰσέπραττε τό ἀπόγευμα; Τό βράδυ κοιμόταν ἀπένταρος.

Μέ τό μικρό σωματικό ἀνάστημα καί τό θεόρατο ὕψος τῆς πίστεως του καί τῆς αὐτοθυσίας -στούς δίσεκτους καιροὺς-

γινόταν τό καταφύγιο γιά τόν πονεμένο λαό. Σάν ξέσπασε ἡ μεγάλη πυρκαγιά στό κέντρο τῆς Ἀθήνας καί ἔκανε στάχτη ὅλη τήν Ἀγορά, σέ ποιόν ἀκούμπησαν οἱ ρακένδυτοι ἄστεγοι μέσα ἀπ' τὰ ἀποκαΐδια;

Στή δεκαετία τοῦ 1910-1920 πλήθυναν τά δεινά του λαοῦ. Προσφυγιά, πόλεμος, συμπλοκές... Ποιός νά τοὺς βοηθήσει; Ἦταν ἐκεῖ ὁ δικός τους πατέρας. Ἡρωικά καί ἀποφασιστικά ὑπερασπιζόταν τά δικαιώματα ὅλων τῶν ἀναγκεμένων.

Στά γόνата τῆς προσευχῆς ἔδωσε τή μάχη καί γιά τίς μεταρρυθμίσεις πού προσπάθησε νά ἐπιβάλλει στήν Ἐκκλησία ὁ μητροπολίτης Μελέτιος Μεταξάκης: Ἀπαγόρευσε στόν κλῆρο τῆς Πρωτεύουσας νά τελεῖ ἀγρυπνίες. Πῶς θά στεροῦνταν οἱ ἀπλοῖ ἀνθρώποι τήν πνευματική τροφή, τό κουράγιο μέσα στή βιοπάλη τους; Τό θαῦμα ἔγινε. Παραχωρήθηκε ἡ ἄδεια. Μέ πανηγυρική παννυχίδα ὑποδέχτηκε ὁ πιστός λαός τό 1919.

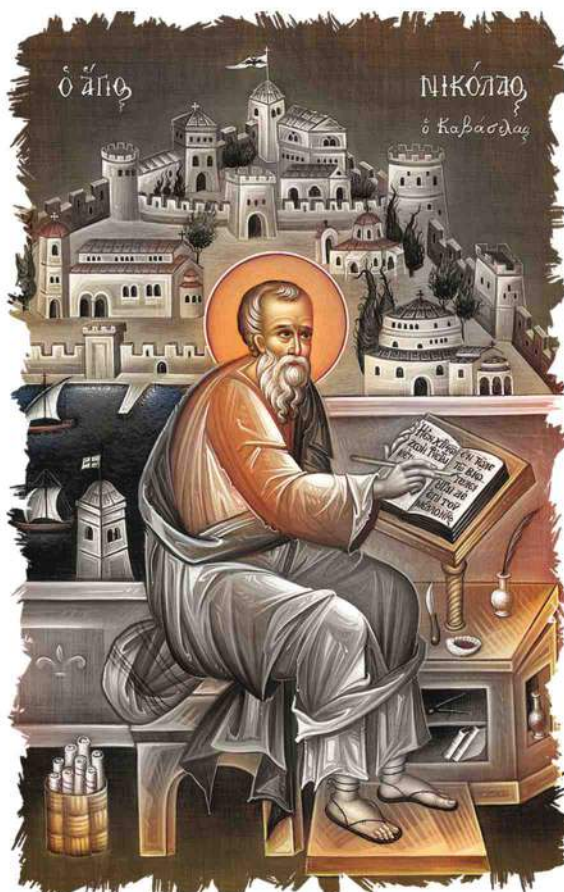
Μέρα τή μέρα ὁ εὐλογημένος λειτουργός τοῦ Ὑψίστου γιγάντωνε τόν πόθο του γιά τόν οὐρανό. Στά ὀγδόντα χρόνια τῆς ἐπίγειας ζωῆς του τά πενήντα λευϊτικά διακόνησε τό θυσιαστήριο τοῦ λατρευτοῦ τοῦ Κυρίου. Ἴσως μόνο ὁ Παράδεισος τοῦ χόρτασε τόν πόθο νά λατρεύει τόν νυμφίο Χριστό.

Κοιμήθηκε τό 1932 καί μόλις τό 1992 ἔγινε ἡ ἀγιοκατάταξή του στό ἀγιολόγιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἄν πᾶς στό ἀναλόγι τοῦ Προφήτη Ἐλισσαίου -ἐκεῖ στό Μοναστηράκι- ἀνάμεσα στά παλιά κιτρινισμένα Μηναῖα, ἄνοιξε ἓνα καινούργιο τοῦ Μαρτίου. Τῇ δεύτερῃ μέρᾳ γιορτάζει στόν οὐρανό ὁ ἱερέας τοῦ Θεοῦ.

Οὐρανοδρόμος

Ἀγίου Νικολάου Καβάσιλα,
Θεία Λειτουργία:
«Τὰ πρὸ τῆς θυσίας»



Β΄

Μετά τή Μικρή Εἵσοδο, οἱ πιστοὶ ἐγκωμιάζουν τήν παναγία Μητέρα τοῦ Κυρίου καί τούς ἁγίους καί πανηγυρίζουν γιά ὅσα ἀκολούθησαν τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ πάνω στή γῆ.

Ἔπειτα ἀκολουθεῖ ἓνας ὕμνος

στόν ἴδιο τόν Τριαδικό Θεό, ὁ λεγόμενος Τρισάγιος ὕμνος. Τόν ὕμνο αὐτό συνέθεσε ἡ Ἐκκλησία, σημειώνει ὁ ἅγιος μυσταγωγός, συνδυάζοντας τόν ὕμνο τῶν ἀγγέλων (βλ. Ἑσ 6,3· Ἀπ 4,8) καί τό βιβλίο τῶν Ψαλμῶν (βλ. Ψα 41, 3). Ἐπισφράγισε δέ τόν ὕμνο αὐτό μέ τήν αἴτηση πού περικλείει τά πάντα: «ἐλέησον ἡμᾶς». Διακηρύσσεται ἔτσι ἡ ἐνότητα Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης καί γίνεται φανερό ὅτι μέ τήν ἐπιφάνεια τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ «καί ἀγγέλους καί ἀνθρώπους μίαν Ἐκκλησίαν γενέσθαι, καί χορὸν ἓνα».

Μετά τόν Τρισάγιο ὕμνο, ὁ ἱερέας παραγγέλλει «πρόσχωμεν», ὥστε «προσέχειν τὸν νοῦν»· προτρέπονται οἱ πιστοὶ ὥστε στή σκέψη τους νά ἔχουν μόνον «προσέχοντας τῇ τελετῇ λογισμούς», λογισμούς δηλαδή πού δέν ἔχουν καμία σχέση μέ τά ἀνθρώπινα. Οἱ λογισμοὶ αὐτοὶ συνιστοῦν οὐσιαστικά τῇ «σοφίᾳ» πού ὁ ἱερέας πολλές φορές παραγγέλλει κατά τή διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας. Καλεῖται μάλιστα καί τό σῶμα νά μετασχεῖ σέ αὐτή τήν ἐγρήγορηση τοῦ νοῦ, μέ τήν προτροπή τοῦ προεστῶτος «ὀρθοί!». Ἐξάλλου, «τοιούτον τὸ σχῆμα τῶν δούλων» ἐνώπιον τῶν κυρίων τους: στέκουν ὀρθοί, ἔτοιμοι νά ἐκτελέσουν τή διαταγή τοῦ Κυρίου τους.

Μετά τόν Τρισάγιο ὕμνο ἀκολουθοῦν τά Ἀναγνώσματα· προηγεῖται τό «ἀποστολικόν... βιβλίον» καί ἔπεται τό «Εὐαγγέλιον». Καί τῶν δύο ἀναγνωσμάτων προηγεῖται ὕμνος στόν Θεό, διότι ὀφείλουν οἱ πιστοὶ νά εὐχαριστοῦν τόν Θεό γιά τίς δωρεές του καί μάλιστα γιά τό ἀγαθό τῆς ἀκρο-

άσεως «τῶν θείων λογίων». Στό σημείο αυτό ὁ φωτισμένος πατέρας παρατηρεῖ ὅτι ἐνῶ πρὶν ἀπὸ τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα ὁ ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ἱκεσία, «πρόσκειται γὰρ τὸ ἐλέησον», πρὶν τὸ εὐαγγελικὸ «καθαρὰν ἱκεσίας ποιούμεθα τὴν ὑμνωδίαν», δὲν συμπληρώνεται ἡ ὑμνωδία ἀπὸ ἱκεσία πρὸς τὸν Κύριο. Διότι, δεδομένου ὅτι «διὰ τοῦ Εὐαγγελίου σημαίνεται» ὁ Χριστός, τί πλέον νὰ ζητήσῃ ὁ πιστὸς ἂν κατέχει τὸν Χριστό; Γιὰ ὅσους ἔχουν βρεῖ τὸν Χριστό, σημειώνει χαρακτηριστικὰ ὁ ἅγιος Νικόλαος, «ἅπαν τὸ ζητούμενον ἐν χερσίν». Τί πλέον νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἂν κρατᾷ στὰ χέρια του τὸ πᾶν, πού εἶναι ὁ Χριστός;

Ἡ ἀνάγνωση τοῦ «ἀποστολικοῦ βιβλίου» προηγεῖται τοῦ «Εὐαγγελίου» διότι «τελειωτέρας ἐστὶ φανερώσεως σημεῖον τὰ δι' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἢ τὰ διὰ τῶν ἀποστόλων λεγόμενα». Ὁ Κύριος ἄλλωστε κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς παρουσία του δὲν φάνερωσε τὸν ἑαυτὸ του, τὴ δύναμή του ἀμέσως -αὐτὸ εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς Δευτέρας του Παρουσίας, σημειώνει ὁ ἅγιος- ἀλλὰ σταδιακά. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ προηγεῖται ὁ λόγος τῶν ἀποστόλων καὶ ἀκολουθεῖ ὁ τέλειος λόγος τοῦ Κυρίου.

Γίνεται λοιπὸν φανερό ὅτι ἡ ἀνάγνωση τῶν Γραφῶν ἀλλὰ καὶ ἡ ψαλμωδία λειτουργοῦν, κατὰ τὸν ἅγιον ἔρμηνευτὴ, ὡς «προκαθάρσις τινὰ πρὸς τὰ μυστήρια» καὶ «παρασκευαί»· ἀγιάζοντας τοὺς πιστοὺς ἀφ' ἐνός καὶ σημαίνοντας «τὴν οἰκονομίαν», τὴν πρόνοια δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἀφ' ἑτέρου.

Μετά ἀπὸ τὴν ἐκφώνηση εὐχῶν, ὁ ἱερέας προσεύχεται σιωπηλὰ καὶ καλεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεό. Ἔπειτα, κρατώντας τὰ Δῶρα -σημειωτέον ὅτι τὰ Δῶρα εἶναι «ἄθυστα» καὶ «οὕπω τετελεσμένα»- στὸ ὕψος τῆς κεφαλῆς του, τὰ περιφέρει μεταξὺ τῶν πιστῶν καὶ τὰ ἀποθέτει στὴν Τράπεζα. Ἡ εἴσοδος αὐτῆ τοῦ ἱερέα μέ «τὰ θύεσθαι μέλλοντα δῶρα» θὰ μπορούσε κατὰ τὸν ἅγιον ἔρμηνευτὴ νὰ σημαίνει τὴν τελευταία φανέρωση τοῦ Χριστοῦ, τὴν πορεία του πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὴ θυσία του.

Μετά τὴν τοποθέτηση τῶν Δώρων στὸ θυσιαστήριο ὁ ἱερέας «εὐτρέπίζει», προετοιμάζει δηλαδὴ, «ἑαυτόν», καὶ «καταρτίζει» τὸ «πλήθος» τῶν πιστῶν διὰ τῆς προσευχῆς, τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης καὶ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως τους. Τὰ δύο αὐτά, τὴν πίστη καὶ τὴν ἀγάπη, κατὰ τὸν ἅγιον Νικόλαο, ἐννοοῦσε καὶ ὁ Κύριος ὅταν προέτρεπε τοὺς μαθητὲς του «γίνεσθε ἔτοιμοι» (Μθ 24,44). Στὴν προκειμένη περίπτωση ἡ μὲν πίστη φαίνεται στὴν ὁμολογία καὶ τὰ ἔργα στὴν ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία «τέλος ἐστὶν ἔργου παντός ἀγαθοῦ καὶ ἀρετῆς πάσης κεφάλαιον».

Δέσποινα Καλογεράκη

ΕΞΩΦΥΛΛΑ

ΜΠΡΟΣΤΑ: Ἀγία Λαύρα

ΠΙΣΩ: Τό κρυφὸ σχολεῖο,
Μουσεῖο Ἑλληνικῆς Παιδείας,
Καλαμῶακα

Μπορεῖ νά μεταμορφωθεῖ ὁ κόσμος μας; (Μρ 9,17-31)

Σήμερα ἀκούσαμε ἀπό τό κατά Μάρκον Εὐαγγέλιο ἕνα σημεῖο. Αὐτά πού λέμε ἐμεῖς «θαύματα», τά Εὐαγγέλια τά ὀνομάζουν «σημεῖα», «τέρατα» καί «δυνάμεις». Ἕνα καταπληκτικό σημεῖο: Ὁ Κύριος θεράπευσε ἕνα δαιμονισμένο παιδί. Πότε; Μετά ἀπό τό γεγονός τῆς Μεταμορφώσεως. Καί αὐτό δίδει ἀφορμή στοὺς ἁγίους πατέρες καί διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας μας νά βγάλουν ἕνα δυνατό μήνυμα καί νά προσφέρουν ἕνα σωτήριο δίδαγμα.

Ἀπό τό ἕνα μέρος ἡ Μεταμόρφωση, ὅπου ὅλα εἶναι φωτισμένα μέ τό ἄκτιστο φῶς τῆς θεότητας. Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ταπεινός διδάσκαλος, παρουσιάζεται ὄχι μόνον ὡς ἄνθρωπος ἀλλά ὡς Θεάνθρωπος. Καί οἱ τρεῖς μαθητές πού εἶναι μαζί του τὸν βλέπουν ὄχι μέ τὰ μάτια καί μέ τό φῶς τοῦ ἡλίου ἀλλά μέ τό ἄκτιστο φῶς, ὅπως λένε οἱ πατέρες καί μάλιστα ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, πού ἐορτάσαμε τὴν προπερασμένη Κυριακή.

Ἀλλά ὁ Κύριος κατεβαίνει ἀπό τό ὄρος τῆς Μεταμόρφωσης καί τῆς θεϊκῆς ἀτμόσφαιρας καί βρίσκεται μπροστά στὴν τραγικότητα καί ἀθλιότητα τῆς ζωῆς αὐτῆς. Τὴν ἐκφράζει -σήμα κατατεθέν, βιτρίνα ἐκφραστική- ἕνα παιδί πού τρίζουν τὰ δόντια

του, ἀφρίζει τὸ στόμα του, σχίζει τὰ ροῦχα του, σείεται τὸ κορμί του, πέφτει, κυλιέται, χτυπιέται στὸ χῶμα, καί ἄλλοτε πέφτει στὴ φωτιά νά καεῖ καί ἄλλοτε στὸ νερό νά πνιγεῖ. «Πνεῦμα κωφόν καί ἄλαλον» κυρίευσε τὸ παιδί αὐτό καί βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση.

Δέν ὑπάρχει χαρακτηριστικότερη εἰκόνα, ζωηρότερη καί ἐκφραστικότερη ἀπὸ αὐτή, ἀδελφοί μου, γιὰ νά δείξει τὴν κατάντια τοῦ ἀνθρώπου καί μάλιστα τῶν παιδιῶν μας. Τῶν παιδιῶν πού τὰ κυβερνάει πνεῦμα ἄλαλον καί κωφόν, πνεῦμα σατανικό. Αὐτό δέν ἀφήνει τὰ παιδιά μας νά λαλήσουν καί νά συνομιλήσουν μέ τὸν Θεό, διότι εἶναι πνεῦμα ἄλαλον. Καί δέν ἀφήνει ὡς πνεῦμα κωφόν νά ἀκούσουν τὰ γλυκύτατα λόγια, τὰ λόγια τῆς σωτηρίας, πού ὁδηγοῦν στὸν δρόμο τὸν σωστό, ὁ ὁποῖος καταλήγει στὴν ἀνάσταση καί στὴν αἰωνιότητα. Εἶναι αὐτό τὸ παιδί τύπος καί ὑπόδειγμα τῆς ἀνθρωπότητας, πού σατανοκρατεῖται καί κυριεύεται ἀπὸ πνεῦμα ἄθεο, ὑλιστικό, σάν τὰ πνεύματα τὰ ὁποῖα καλλιεργεῖ ἡ σημερινή ἐποχή μας μέ ὅλες τίς δυνάμεις, ἰνστρούκτορες, τηλεοράσεις, ἐφημερίδες, περιοδικά, βιβλία καί μέ ὅλα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα παρέχει ἡ τεχνολογία καὶ ἡ ἐπιστήμη.

Ἦτσι ὁ Κύριός μας μέ τή θεραπεία τοῦ παιδιοῦ αὐ-
τοῦ ἔκανε ἓνα πείραμα. Δείχνει ποιός εἶναι καί πῶς
θέλει τόν κόσμο: Εἶναι Θεός πού ἔγινε ἄνθρωπος,
Θεάνθρωπος. Καί ἦλθε στόν κόσμο γιά νά μᾶς
ἀπαλλάξει ἀπό αὐτή τήν ἀθλιότητα, νά μεταμορ-
φώσει τή ζωή μας.

Ὅταν ἀργότερα οἱ μαθητές ἰδιαίτερα ρώτη-
σαν τόν Κύριο «Κύριε, γιατί ἐμεῖς δέν μπορέσαμε
νά βγάλουμε τό δαιμόνιο;», ὁ Κύριος τοὺς ἀπήν-
τησε σύντομα, ἀλλά καί χαρακτηριστικά· «τοῦτο
τό γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσ-
ευχῇ καὶ νηστείᾳ». Εἶναι ἀδύνατον ἓνας νά νικήσει
τόν διάβολο καί νά τόν ἐκβάλλει παρά μόνο μέ τήν προ-
σευχή καί μέ τή νηστεία.

Θά ἤθελα αὐτό τό τελευταῖο σημεῖο ἰδιαίτερα νά τό τονίσουμε. Μέ τήν
προσευχή ὁ ἄνθρωπος συνομιλεῖ μέ τόν Θεό καί χρησιμοποιεῖ τή δύναμη τοῦ
Θεοῦ ὡς δική του δύναμη. Καί ὅταν ἓνας ἔχει τή δύναμη τοῦ Θεοῦ εἶναι παν-
τοδύναμος, ἰσχυρότερος καί ἀπό τόν σατανᾶ ἀκόμη, πού μοιάζει μέ λιοντάρι
μανιασμένο τό ὁποῖο περπατάει ζητώντας νά μᾶς ἐξοντώσει. Εἶναι ὅμως λιον-
τάρι πού ὁ Χριστός τό ξεδόντιασε καί δέν μπορεῖ νά μᾶς θίξει ὅταν εἴμαστε μέ
τόν Χριστό.

Ἡ προσευχή ὅμως μόνο μέ λόγια εἶναι φτωχή, ἀδύναμη. Χρειάζεται νά ἔχει
καί καύσιμα γιά νά ἀνεβεῖ στόν οὐρανό. Καί τά καύσιμα εἶναι ἡ νηστεία, μία
θυσία πού κάνω. Κι ὅταν νηστεύω σωματικά κι αὐτά πού ἐξοικονομῶ τά κάνω
ἐλεημοσύνη, καί ὅταν νηστεύω πνευματικά κι ἀντικαθιστῶ τά πάθη μου μέ ἀ-
γάπη καί συγχώρεση, αὐτή ἡ πραγματική νηστεία εἶναι τό ἄρμα, τά καύσιμα
πού ἐκτινάζουν τήν προσευχή μας καί φθάνει στόν θρόνο τοῦ Θεοῦ, κλονίζει
τά οὐράνια καί φέρνει τή χάρη τοῦ Θεοῦ καί μεταμορφώνει τά παιδιά μας.

Μέ τήν προσευχή καί μέ τή νηστεία ἔχουμε ἐπαφή καί ἐπικοινωνία μέ τή
θεία δύναμη, μέ τόν Θεό, καί εἴμαστε δυνατοί. Γι' αὐτό λέγει ὁ ἀπόστολος Ἰω-
άννης· «μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ» (Α' Ἰω 4,4). Ὁ Χριστός, πού
μέ τήν προσευχή καί τή νηστεία εἶναι μαζί μας, εἶναι δυνατότερος ἀπ' ὅλο τόν
κόσμο καί ἀπό ὅλες τίς δυνάμεις τοῦ κόσμου.

Κανείς δέν μπορεῖ νά μεταμορφώσει τόν ἄνθρωπο, κανείς δέν μπορεῖ νά
μεταμορφώσει καί νά σώσει τά παιδιά μας παρά μόνον ὁ Χριστός μας καί ἡ
Ἐκκλησία του μέ τό εὐαγγέλιο καί τά μυστήρια.

Στ. Ν. Σάκκος
Κυριακή 3-4-2011, Φίλυρο



Μία γενναιόδωρη ψυχή ένσαρκώνει μεγαλόπνοα όνειρα

Κυριακή 12 Μαρτίου 1895 τοποθετήθηκε στην πόλη του Άι-Δημήτρη ο θεμέλιος λίθος του όρφανοτροφείου «Ό Μελιτεύς», κατά την επιθυμία του πάντοτε διακριτικού ίδρυτή αυτού του μεγαλόπνοου έργου. Οί Θεσσαλονικείς όμως εκφράζοντας την εύγνωμοσύνη τους από τότε μέχρι καί σήμερα τό όνομάζουν Παπάφειο. Στο πρόσωπο του μεγάλου αυτού άνδρός επιβεβαιώνεται ή σοφή ρήση του Πλουτάρχου: «Όκ έν τή κτήσει τών αγαθών, άλλ' έν τή χρήσει τό μέγα έστί». Τό σπουδαίο δέν είναι νά αποκτήσεις αγαθά, αλλά νά τά διαχειρίζεσαι σωστά.

Ό Ιωάννης Παπάφης γεννιέται τό 1792 στή Θεσσαλονίκη. Προέρχεται από άριστοκρατική οικογένεια. Η μητέρα του κατάγεται από τή φημισμένη γενιά Ντ' Αναςτάση, ενώ ο πατέρας του Νικόλαος είναι πλούσιος έμπορος. Η μάνα εξασφαλίζει στον μικρό Ιωάννη ύψηλή μόρφωση καί φροντισμένη διαπαιδαγώγηση. Ός έφηβος μεταβαίνει στή Σμύρνη γιά νά έρ-

γαστεί δίπλα στον πατέρα του, αλλά ό ξαφνικός θάνατος του πατέρα του τραυματίζει τή νεανική του ψυχή. Μεταφέρεται πλέον στήν Άλεξάνδρεια κοντά στον θείο του, ό όποιος μόλις άντιλαμβάνεται πώς πρόκειται γιά οικονομική ιδιοφυΐα, τόν στέλνει στή Μάλτα. Εκεί ό Ιωάννης δημιουργεί δικές του έμπορικές επιχειρήσεις καί σύντομα χάρει μεγάλης έκτιμήσεως στή μαλτέζικη κοινωνία.

Στή Μελίτη, λοιπόν, έζησε τήν ύπολοιπη ζωή του ό Ιωάννης εύεργετώντας καί τό νησί αυτό, πού έγινε δεύτερη πατρίδα του, αλλά πρωτίστως ένισχύοντας τή σκλαβωμένη Έλλάδα. Γνωρίστηκε τό 1827 μέ τόν Καποδίστρια όταν ό Κυβερνήτης πέρασε καί από τή Μάλτα άναζητώντας συνεργάτες νά του συμπαρασταθούν στήν άνάσταση του τόπου. Στο πρόσωπο του Παπάφη βρήκε έναν έμπιστο βοηθό, πού διαπνεόταν από τήν αυτή άγνή φιλοπατρία καί πρόσφερε άφειδώλευτα από τήν περιουσία του.

Ήδη είχε ενισχύσει ποικιλοτρόπως την Έλληνική Έπανάσταση, ενώ από τό 1822 πού διορίστηκε Δημόσιος Μεσίτης τής Μάλτας συνδέθηκε μέ μεγάλες προσωπικότητες τής εποχής, αξιοποιώντας αυτές τίς γνωριμίες πρός όφελος τής Ελλάδας. Τά χρήματα πού διέθεσε δέν μπορούν νά υπολογιστούν. Άλλωστε δέν ήταν λίγες οί φορές πού χρηματοδότησε ευαγή ιδρύματα άνώνυμα.

Στήριξε πολύ τά σχολεία τουό τύπου παραγγέλλοντας νά εξασφαλίζουν έλληνορθόδοξη παιδεία στους νέους Έλληνες. Παράλληλα, ένίσχυσε οίκονομικά τό Πανεπιστήμιο Άθηνών, τό Πολυτεχνείο, πολλά νοσοκομεία, όρφανοτροφεία, καθώς καί τό γηροκομείο τουό Οίκουμενικού Πατριάρχη στήν Κωνσταντινούπολη. Τό μεγαλειό αυτό του ανθρώπου φαίνεται στό πόσο γενναιοδωρα δώριζε τήν περιουσία του, χωρίς νά παγιδευτεί από τό πάθος τής πλεονεξίας. Κι αυτή ή απλόχερη μοιρασιά τουό κόπου καί τουό ιδρώτα του έγινε ένόσφ ζούσε.

Όκτώβριος τουό 1884. Γηραιός πιά, ό Ίωάννης Παπάφης νιώθει τό τέλος τής επίγειας ζωής νά έγγίζει καί γράφει επιστολή έν είδει διαθήκης καί παρακαταθήκης. Άφήνει 100.000 χρυσές λίρες στήν τράπεζα τής Γαλλίας γιά νά χτιστεί στή Θεσσαλονίκη ένα όρφανοτροφείο. «Έπιθυμώ», έγραφε, «όπως ή άγωγή γένηται τοιαύτη ώστε νά δύνανται τά όρφανά έπανερχόμενα εις τήν κοινωνίαν νά κερδίζωσι τόν άρτον δι' έντίμου έργασίας». Δύο χρόνια άργότερα ό έθνικός ευεργέτης Ίωάννης Παπάφης άναχωρεί γιά τήν άνω Ίερουσαλήμ. Θά μπορούσε επάξια στόν τάφο του νά χαραχτεί ό σαφής λόγος τουό αγίου Ίωάννου τουό Χρυσοστόμου: «Δώσε ψωμί καί πάρε Παράδεισο». Έξάλλου όλη ή βιοτή του καί τά γραπτά του μαρτυρούν πώς κάθε ευεργεσία τή διενεργούσε μέ πίστη στόν Θεό.

Πέρασαν χρόνια πολλά. Τό μεγαλύτερο όραμά του, ένα δυναμικό όρφανοτρο-

φείο, έγινε πραγματικότητα. Τό Παπάφειο φιλοξένησε εκατοντάδες, χιλιάδες παιδιά. Όντως τά περιέθαλψε καί τά προετοίμασε γιά μία δημιουργική ζωή μέσα στήν κοινωνία. Απόφοιτοι πάμπολλοι, διάσπαρτοι σέ όλη τήν Ελλάδα, έμαθαν πρώτα κάποια τέχνη καί στή συνέχεια σταδιοδρόμησαν, έγιναν οίκογενειάρχες, κατέλαβαν θέσεις αξιόλογες. Άλλοι ασχολήθηκαν μέ τήν ξυλουργική καί τήν έπιπλοποιία, άλλοι μέ τή σιδηρουργική ή τήν ήλεκτρολογία. Μάλιστα από τό 1909 μπήκε στή ζωή τουό Όρφανοτροφείου καί ή μουσική. Από τή γνωστή μπάντα τουό Παπαφείου προήλθαν πολλοί μουσικοί.

Η έπιθυμία τουό Παπάφη γιά έλληνορθόδοξη παιδεία διέπνεε τή ζωή τουό Όρφανοτροφείου. Δέν ήταν λίγες οί φορές πού συμμετείχε ένεργά στους έθνικούς αγώνες. Αυτό φαίνεται καί στό αρχιτεκτονικό του σχήμα ως «Ε» γιά νά παραπέμπει στήν Ελλάδα, τήν Έλευθερία καί τήν Έλπίδα.

Τό 1952 πολλοί απόφοιτοι θέλησαν νά εκφράσουν τήν ευγνωμοσύνη τους στόν ευεργέτη τους Ίωάννη Παπάφη μέ ένα συμβολικό μνημείο. Άπέναντι από τόν Λευκό Πύργο -στό τέλος τουό πάρκου- στόν πεζόδρομο ύπάρχει εκτοτε μία μαρμαρίνη σύνθεση πού χρηματοδοτήθηκε από εκείνα τά παιδιά. Ξεχωρίζει ή προτομή τουό Παπάφη κι όλόγυρα απεικονίζονται αγόρια πού καταγίνονται μέ διάφορες τέχνες κρατώντας σφυρί, άμόνι, ψαλίδι, κλαρίνο κ.ά. «Οί απόφοιτοι ευγνωμοσύνης ένεκεν...».

Μπορεί ό Ίωάννης Παπάφης νά μήν απέκτησε δικά του παιδιά. Όστόσο, τό πλήθος αυτών των αγοριών πού χάρη στή δική του μέριμνα μόρεσαν νά ασφαλιστούν, νά μεγαλώσουν μέ αρχές καί αξίες, νά όρθοδοθήσουν καί νά σταδιοδρομήσουν αποτελούν άναμφίβολα τή δική του οίκογένεια. Είναι οί αγαπητοί του απόγονοι εκ πνεύματος καί εκ καρδιάς.

Α. Τ.



Σκηνές από την τάξη

Τόν Μάρτιο μιλάμε Έλληνικά!

-Welcome teacher! How are you? 'Ο Σταύρος έχει

άνοίξει την πόρτα του Γ'3 και μέ ύποδέχεται χαρούμενα!

-Τί έγινε, Σταύρο; Γιατί μιλάς στα Άγγλικά; Δέν ξέρεις ότι τόν Μάρτιο μιλάμε μόνο Έλληνικά;

-Πώς; Άπαγορεύεται νά μιλάμε άλλες γλώσσες;

-Μά βέβαια! Παιδιά, έχετε άκούσει γιά τήν πρωτοβουλία «Μιλάμε Έλληνικά τόν Μάρτιο»;

-Ναί, κυρία. 'Ο ξάδελφός μου, πού μένει στήν Αύστραλία, μοῦ εἶπε ότι ξεκίνησε τό 2015 στή Μελβούρνη καί έχει μεγάλη έπιτυχία κάθε χρόνο, φωνάζει χαρούμενα ό Σωτήρης.

- Τί ακριβώς κάνουνε; ρωτᾶ ό Σταύρος.

-'Οργανώνουν δράσεις γιά νά προωθήσουν τήν έλληνική γλώσσα, συνεχίζει ό Σωτήρης, γιατί ή νέα γενιά Έλλήνων πού ζεῖ εκεί δέν τήν κατέχει. 'Επιλέχτηκε ό μήνας πού γιορτάζουμε τήν έθνική μας επέτειο ως μήνας τόνωσης του έθνικού αίσθήματος μέσα από τήν αποκλειστική χρήση τής ελληνικής γλώσσας από όλα τά μέλη τής όμογένειας.

-Υπάρχει συμμετοχή 'Ελλήνων άπ'όλο τόν πλανήτη γι' αὐτή τήν έκστρατεία, συμπληρώνω.

-Στίς 9 Φεβρουαρίου ήταν ή παγκόσμια ήμέρα ελληνικής γλώσσας, παρα-

τηρεῖ ή Κατερίνα.

-Νά πάρουμε κι έμεῖς μέρος στήν έκστρατεία! ένθουσιάζονται μερικοί.

-Χαίρομαι πού σᾶς άρέσει! Μιά καί μιλάμε γιά τήν ελληνική γλώσσα άξίζει νά σᾶς πῶ γιά μία άλλη ήρωική προσπάθεια διάσωσης της, πού έγινε πρίν έναν αἰώνα περίπου στά Δωδεκάνησα.

-Σάν σήμερα έγινε ή ένσωμάτωσή τους μέ τήν 'Ελλάδα: 7 Μαρτίου του 1948. Σωστά; πετάγεται ή Μαρία.

-Άπό τό 1310 πού τά κατέλαβαν οἱ σταυροφόροι 'Ιππότες...

- 638 χρόνια στή σκλαβιά, συμπληρώνει ό Λάζαρος, πού εἶναι καλός στά μαθηματικά.

-Πολύ σωστά! Μετά τούς 'Ιωαννίτες 'Ιππότες άκολούθησε ή τουρκική σκλαβιά. Τή συμμετοχή τους στήν 'Επανάσταση του 1821 τήν πλήρωσαν μέ σφαγές καί όλοκαυτώματα οἱ Δωδεκανήσιοι. Πώς όμως διατήρησαν τήν ελληνική γλώσσα τόσα χρόνια; Πώς κράτησαν ζωντανή τήν πίστη τους κάτω άπό Τούρκους, 'Ιταλούς καί άργότερα Γερμανούς καί 'Αγγλους κατακτητές;

-Κυρία, πότε κατέλαβαν οἱ 'Ιταλοί τά Δωδεκάνησα;

-Τό 1912 ξεκίνησε ή ίταλική κατοχή καί εἶναι θαυμαστό πώς άντιστάθηκαν στήν προσπάθεια του Μουσολίνι νά τούς έξιταλίσει!

- Τί ήθελε, δηλαδή, νά τούς κάνει 'Ιταλούς; άπορεῖ ή Κατερίνα.

-Ναί, οἱ 'Ιταλοί διοικητές ήθελαν νά έξαφανίσουν ό,τι θυμίζει 'Ελλάδα. Άπα-

γόρευσαν τίς ἐθνικές γιορτές, τήν ἐλληνική σημαία, τό γαλάζιο χρώμα ἀκόμα καί στά παράθυρα τῶν σπιτιῶν, ἀπέλασαν τούς δασκάλους. Τό 1926 ὁρίστηκε σχολικός κανονισμός γιά τήν ὑποχρεωτική διδασκαλία τῆς ἰταλικῆς. Ὑνας ἰταλός διοικητής ἔγραφε μεταξύ ἄλλων στό ἰταλικό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν: «Δέν ἀπεθνικοποιεῖται ἕνας λαός ὅπως αὐτός σέ λίγα χρόνια. Εἶναι μία φυλή εὐφυῆς, πού ἔχει συνείδηση τοῦ χιλιετοῦς πολιτισμοῦ της... Πρῶτο μέτρο νά κοπεῖ ὁ δεσμός ἀνάμεσα στήν Ἐκκλησία καί στό σχολεῖο». Δάσκαλοι ἔρχονται ἀπό τήν Ἰταλία, ἀλλά καί ἀξιωματικοί τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ ἀναλαμβάνουν τό διδακτικό ἔργο. Τόν Ἰούλιο τοῦ 1937 ἐκδίδεται διάταγμα-ταφόπλακα γιά τήν ἐλληνική γλώσσα. Τά Ἑλληνόπουλα ἔχουν δύο ἐπιλογές: εἴτε νά μείνουν ἀμόρφωτα εἴτε νά φοιτήσουν στά ἰταλικά σχολεῖα.

- Δέν μιλοῦσαν ποτέ Ἑλληνικά στά σχολεῖα;

- Ἀπαγορευόταν νά μιλᾶνε Ἑλληνικά, ὅχι μόνο στήν τάξη ἀλλά καί στό διάλειμμα. Οἱ ἔλεγχοι ἦταν συνεχεῖς καί ὁ φόβος μέγας. Ὅταν τά παιδιά ἀθετοῦσαν τούς κανόνες, ἐπιβάλλονταν τιμωρίες καί πρόστιμα στούς γονεῖς. Ἐπιπλέον, ἡ πολιτική τῶν Ἰταλῶν ἦταν νά μή χειροτονοῦνται ὀρθόδοξοι νέοι ἱερεῖς, ἐνῶ ἔφερναν καθολικούς ἱερωμένους γιά νά προσηλυτίσουν τούς Ἑλληνες στόν Παπισμό.

-Καί τί ἔγινε, κυρία; Πῶς ἀντιστάθηκαν;

-Ἐδῶ παιδιά ἀξίζει νά ποῦμε ὅτι καί πάλι λειτούργησαν

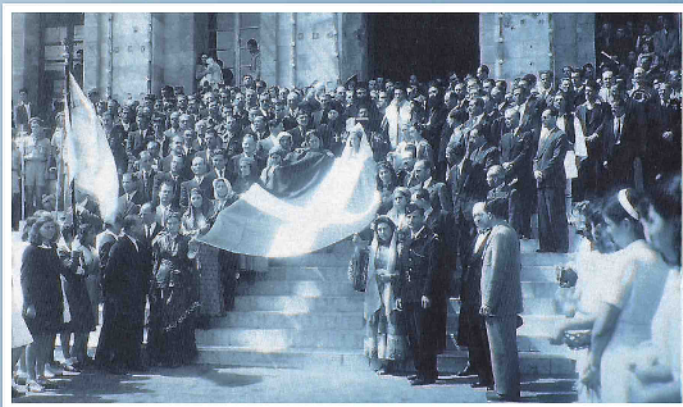
κάποια... κρυφά σχολεῖα! Καί αὐτά δέν ἦταν ἄλλα ἀπό τά Κατηχητικά Σχολεῖα! Ὁ μητροπολίτης Ρόδου Ἀπόστολος Τρύφωνος μέ διπλωματικές ἐνέργειες ἐξασφάλισε τήν ἄδεια λειτουργίας τους καί ἔθεσε σέ ἐφαρμογή τό σχέδιό του, μετατρέποντας τά Κατηχητικά Σχολεῖα σέ ἐλληνικά δημοτικά.

-Τί ἐξυπνη ιδέα! Κάθε πότε πήγαιναν τά παιδιά στό κατηχητικό;

-Δύο μέ τρεῖς φορές τήν ἐβδομάδα. Ἐκεῖ διδάσκονταν κυρίως τήν ἐλληνική γλώσσα καί τήν ἱστορία. Ἐπιπλέον, ἀσκοῦνταν στό ψαλτήρι καί ἐξοικειώνονταν μέ τήν ἀρχαία ἐλληνική γλώσσα.

-Αὐτά γίνονταν μόνο στή Ρόδο;

-Σέ ὅλα τά νησιά λειτούργησαν τά Κατηχητικά Σχολεῖα καί ἔγιναν φορεῖς τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς γλώσσας! Ὑνας μαθητής ἀπό τή Λέρο καταθέτει: «Μαθητική μας τσάντα ἔγινε τό καλάθι. Στόν πάτο ἡ μητέρα μας τοποθετοῦσε τυλιγμένα σέ παλιόχαρτα τά ἐλληνικά βιβλία καί τά γραπτά μας καί ἀπό πάνω τό γέμιζε μέ φρούτα καί ἄλλα εἶδη». Ὁ ὅσιος Ἀμφιλόχιος, πού πρὶν λίγο καιρό ἀγιοκατατάχθηκε, στήν Πάτμο ἀλλά καί σέ ἄλλα νησιά ἱδρυσε πολλά κρυφά σχολεῖα. Ἐκανε σπουδαῖο ἐθνικό καί πνευματικό ἔργο, γι'



αυτό και τόν εξόρισαν στήν
ἡπειρωτική Ἑλλάδα ὡς
ἀνεπιθύμητο.

- Καί πάλι οἱ ἱερεῖς
ἔσωσαν τήν Ἑλλάδα μας!

-Ναί, παιδιά. Σέ ὅλες
τίς σελίδες τῆς ἐλληνικῆς
ἱστορίας τό ράσο πρωτο-
στατεῖ... Ὁ πρωτοσύγκελ-
λος τῆς Ρόδου παρότρυνε
νά στέλνουν τά παιδιά στό
Κατηχητικό λέγοντας: «Ὁ-
που καί ἂν εἴστε, στό βου-
νό, στό χωράφι, νύχτα καί
μέρα μαθαίνετε στά παιδιά
σας τό “Πάτερ ἡμῶν” καί
τό “Πιστεύω” καί μαθαίνετέ
τα νά γράφουν στό χῶμα
τή λέξη Ἑλλάδα...».

-Ἡ ἱστορία μας εἶναι
γεμάτη μέ ἀγῶνες γιά τήν
πίστη καί τή γλῶσσα!

-Ναί, γιατί ὅταν τό ἔνα
ἀπό τά δύο χαθεῖ, τό ἄλλο
κινδυνεύει... «Μονάχη ἔ-
γνοια ἡ γλῶσσα μου στίς
ἀμμουδιές τοῦ Ὀμήρου»
τραγουδᾷ ὁ ποιητής! Κι ἐ-
μεῖς, μέ ἔγνοια τή γλῶσσα
καί τήν ἱστορία μας, ὅχι
μόνο τόν Μάρτιο, ἀλλά
πάντοτε: Μιλᾶμε Ἑλληνι-
κά, γράφουμε Ἑλληνικά,
τραγουδᾶμε Ἑλληνικά καί
κυρίως... τιμοῦμε ὅσους
μᾶς χάρισαν τό ἱερό δῶρο
τῆς ἐλευθερίας!

M.E.X.



Ἡ ἐλευθερία εἶναι ἄκρως κακοποιημένη ἔννοια
στis σύγχρονες κοινωνίες. Ἡ ἀνάλυση τῶν συμβαινόν-
των γίνεται μέ βάση τήν ὑλιστική φιλοσοφία, ἡ ὁποία
ἔχει ἐπικρατήσει στόν δυτικό κόσμο, στόν ὁποῖο καί
ἐμεῖς ἀνήκουμε. Ἡ φιλοσοφία αὐτή ὄχι μόνο θέλει νά
ἀγνοεῖ, ἀλλά περιφρονεῖ στό ἔπακρο τίς ἔννοιες
πνεῦμα καί ἀρετή, ὅπως αὐτά ὀρίζονται στήν ἐκκλη-
σιαστική γλῶσσα. Ἀπόρροια αὐτῆς τῆς πάμφτωχης
καί ρηχῆς ἀνάλυσης εἶναι ἡ συρρίκνωση τοῦ περιεχο-
μένου τοῦ ὅρου ἐλευθερία, ἡ ὁποία νοεῖται ὑπό τίς
μορφές οἰκονομική, κοινωνική καί ἐθνική. Ὁ πολὺς
Τσῶρτσιλ, ὁ ὁποῖος αἰσθανόταν ἡδονή μέ τό πολεμι-
κό παίγνιο, εἶχε τονήσει: «Γιά νά εἶναι κάποιος ἐλεύθε-
ρος πρέπει νά διαθέτει ποσότητα χρημάτων!».

Ἡ χώρα μας ἀπέκτησε τήν ἀνεξαρτησία της ἢ τήν
ἐθνική της ἐλευθερία μετά ἀπό αἱματηρούς ἀγῶνες,
οἱ ὁποῖοι στοίχισαν ποταμούς αἱμάτων τῶν τέκνων
της. Γι' αὐτό καί ὁ ἐθνικός μας ποιητής τήν ὕμνει μέ
τούς στίχους «Σέ γνωρίζω ἀπό τήν κόψη τοῦ σπαθιοῦ
τήν τρομερή»! Στίς ἐπαναστατημένες περιοχές μέ τή
λήξη τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἶχε ἀπομείνει μό-
λις ὁ μισός πληθυσμός. Πρός τί ἡ τόσο μεγάλη θυσία;
Ἀσφαλῶς ἡ ἐθνική ἐλευθερία εἶναι πολύ σημαντική,
καθώς μέ αὐτήν ἐξασφαλίζονται οἱ προϋποθέσεις τῆς
κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς. Λογική ἡ ἀπάντηση, ποῦ
φαντάζει καί πολὺ ἱκανοποιητική. Ὅμως οὔτε ὅλοι
ἀγωνίστηκαν οὔτε ὅλοι θυσιάστηκαν. Ἀρκετοὶ ἐπέλε-
ξαν λύση ἄκρως ἀνώδυνη καί ἐπικερδῆ: Ἐξισλαμίστη-
καν! Οἱ ἐξισλαμισμένοι διατηροῦσαν τήν περιουσία
τους (οἰκονομική ἐλευθερία), ἀπαλλάσσονταν ἀπό
τήν καταπίεση, τούς ἐξευτελισμούς καί τίς ἀτιμώσεις,

καί δέν εἶχαν οὐδεμία αἴσθηση ἀπώλειας τῆς ἐθνικῆς τους ἐλευθερίας, καθώς ἐντάσσονταν στόν ἐθνικό κορμό τῶν κατακτητῶν (ὄχι μέ τή σημερινή ἔννοια τοῦ ἔθνους). Γιατί ὅμως δέν ἐξισλαμίστηκαν ὅλοι οἱ πρόγονοί μας, ἂν τό οἰκονομικό εἶναι τό ἀποκλειστικό κίνητρο τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν;

Στά ἀδιέξοδα αὐτά ὁδηγοῦνται ὅσοι ἀρνοῦνται κατά τήν ἀνάλυσή τους τήν πνευματική ἐλευθερία, τήν ἐλευθερία τοῦ ἥθους! Οἱ ἐνδῶσαντες καί ἐξισλαμισθέντες ὑπῆρξαν πρόγονοί μας ὑποδουλωμένοι σέ πάθη, ὅπως φιλαργυρία, ἀπληστία, φιληδονία, ἦσαν δηλαδή στερημένοι ἀρετῆς. Καί ἡ ἐλευθερία, πρωτίστως ἡ πνευματική, θέλει ἀρετήν. Πλέον θεολογικό εἶναι νά γράψουμε ὅτι μέ τήν ἄσκησι, καθ' ὑπόδειξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπέρχεται κάθαρση ἀπό τά πάθη καί ὁ ἄνθρωπος γεύεται τήν πνευματική ἐλευθερία. Τήν ἐλευθερία αὕτη μαρτυροῦν ὅτι γεύθηκαν οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας σέ πολύ ὑψηλό βαθμό. Καί ἦσαν ὅλοι ἀμφίπλοκοι, καί μάλιστα ἐθελουσίως, ὥστε νά διαψεύδουν παταγωδῶς τόν ἐκφραστή τῆς προτεσταντικῆς ἠθικῆς Τσῶρτσιλ! Πολλοί δοκίμασαν στό ἔπακρο τήν κοινωνική ἀδικία καί ἔμειναν ἐγκλειστοί γιά ἔτη, καθώς ἀρνήθηκαν νά ὑποταχθοῦν στό θέλημα δυναστών. Ὑπῆρξαν αὐτοί δυστυχεῖς καί ἀνελεύθεροι; Καί ἀπολαμβάνουν τήν ἐλευθερία οἱ ζάπλοιοι καί οἱ διαπλεκόμενοι μ' αὐτούς πολιτικοί, κόλακες καί παρῆται;

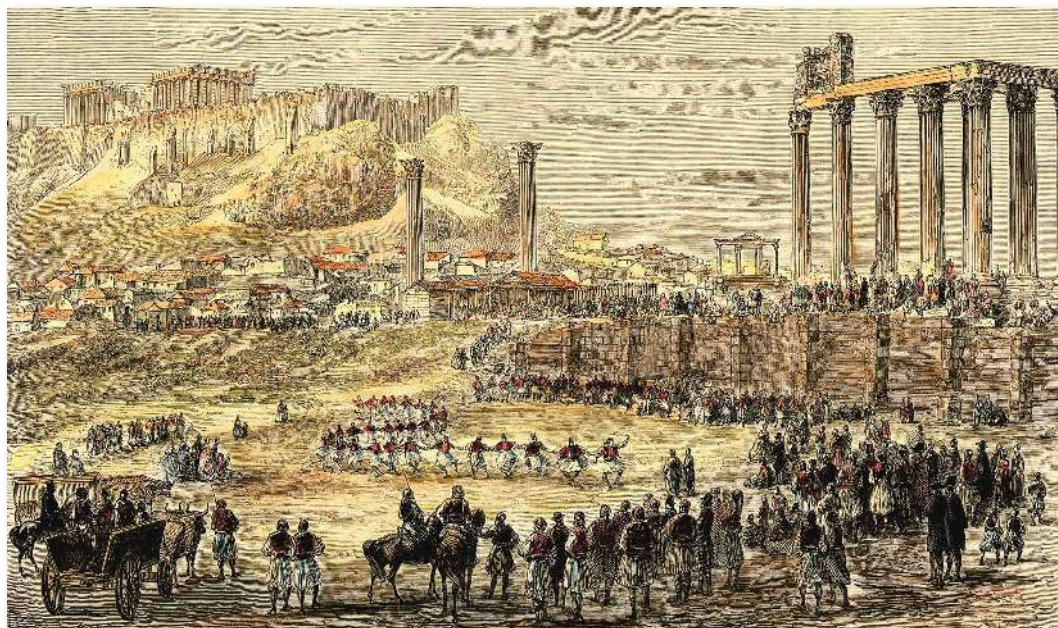
Τό νεοελληνικό κράτος δέν ἀπέκτησε τήν ἐθνική του ἀνεξαρτησία. Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση παρέμεινε ἀνολοκλήρωτη. Μετά τή δολοφονία τοῦ «πνευματικά ἐλεύθερου πολιιορκημένου» Καποδίστρια, οἱ προστάτες (protectors) μας ἐπιδόθηκαν σέ ἀγῶνα «ὀλοκλήρωσης τῆς προστασίας» τους! Γράφει ὁ Μακρυγιάννης τό τί ἀκολούθησε τήν ἔλευση τοῦ βασιλιᾶ

᾽Οθωνα: «Οἱ πολιτικοί μας καί οἱ ξένοι τρώγονταν καί καθένας κύταζε νά 'περισκύση ἡ δική του φατρία. ᾽Άλλος τό ἤθελε ᾽Αγγλικόν, ἄλλος Ρούσσικον, ἄλλος Γαλλικόν. Οἱ Ἀντιβασιλεῖς μας τήραγαν κι' αὐτεῖνοι νά πάρουν κάνα λεπτό, ὅτι εἰς τήν Ἑλλάδα ἡῦραν ἁλῶνι ν' ἁλωνίσουν. Πιάσαν φατρίες μέ τούς δικούς μας». Ἀπό τοῦ 1864 ὅλοι οἱ δικοί μας τό ἤθελαν πλέον Ἀγγλικό καί ἀπό τό 1947 Ἀμερικανικό (γεωστρατηγικά)! Κάποιος ξενόφερτος τό θέλησε γερμανικό. Ἀποτέλεσμα: Ἡ συμφορά τῆς Μικρασίας! Κάποιοι ἄλλοι τό θέλησαν Σοβιετικό. Ἀποτέλεσμα: Ἡ συμφορά τοῦ ἐμφυλίου πολέμου!

Εἶναι κυρίαρχο γνῶρισμα τοῦ ἀνθρώπου τό πάθος τῆς φιλοδοξίας. Γι' αὐτό καί οἱ ἰσχυροί «προστάτες» δέν δυσκολεύονται νά βροῦν πρόσωπα πρόθυμα νά τούς ὑπηρετήσουν. Πόσο διαφέρουν αὐτά ἀπό τούς ἐξισλαμισμένους προγόνους μας; Σήμερα ὁ ἐνδοτισμός ἔχει καταστεῖ κατά πολύ πιό ἀνώδυνος. Τό θρησκευτικό αἶσθημα ἔχει ξεθωριάσει στό ἔπακρο ὑπό τά ὁργανωμένα πλήγματα τῆς ὑλιστικῆς διδασκαλίας καί τήν ἔλλειψη τόλμης ἢ, τό ὀρθότερο, τήν κυρίευσή ἀπό πνεῦμα δειλίας αὐτῶν πού ὑποτίθεται ὅτι «ῴρισαν στή ζωή τους νά φυλάγουν Θερμοπύλες». Ἡ θρησκευτική καί ἐθνική ἀπομόνωση δέν συνιστᾷ ἐμπόδιο, ἀλλά ἀπεναντίας, μέ τή βοήθεια τῶν ἰσχυρῶν, οἱ ἀρνησιθρησκοί καί ἀρνησιπάτριδες ἀπολαμβάνουν δόξες, τιμές καί ἀξιώματα χειροκροτούμενοι ἀπό λαοὺς ὁποῖους φαντάζει «ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα»! Ἀθήεις φράσεις, ὅπως ἐκείνη ἡ ἀμίμητη πολιτικοῦ μας πρὸς ξένο ἀξιωματοῦχο «στρατηγέ μου, ἰδοὺ ὁ στρατός σας», εἶναι κοινὰ πταίσματα.

Θέλει ἀρετήν καί τόλμην ἡ ἐλευθερία. Τά διαθέτουμε;

Ἀπ. Παπαδημητρίου



Η Αθήνα στα πρώτα χρόνια μετά την άπελευθέρωση

Ίστορικές μνημές

Ο πρώτος έορτασμός της έθνικῆς έπετείου

Βρισκόμαστε στη μικρή Αθήνα του 1838, πρωτεύουσα της αναστημένης από τη στάχτη Ελλάδας. Ο βασιλιάς Όθων βρίσκεται στην έξουσία. Μέχρι τότε δέν γιορταζόταν ή Έπανάσταση του 1821. Ύστερα από επίμονες προτάσεις του λογοτέχνη Π. Σούτσου καί του ύπουργού τών Έκκλησιαστικών Γ. Γλαράκη, ή 25^η Μαρτίου καθιερώνεται ως ήμέρα έπετείου της Έλληνικῆς Έπανάστασης.

Τό βασιλικό διάταγμα καθιερώνει τόν λαμπρό έορτασμό της έθνικῆς μας έπετείου: «...Θεωρήσαντες ότι ή ήμέρα της 25^{ης} Μαρτίου, λαμπρά καθ' έαυτήν εις πάντα Έλληνα διά τήν έν αύτῇ τελουμένην έορτήν του Εύαγγελισμού της Ύπεραγίας Θεοτόκου, εἶναι προσέτι λαμπρά καί χαρμόσυνος διά τήν κατ' αύτήν τήν ήμέραν έναρξιν του περί της ανεξαρτησίας άγώνος του Έλληνικού Έθνους, καθιερουμεν τήν ήμέραν ταύτην εις τό διηνεκές ως ήμέραν έθνικῆς

έορτής».

Αρχίζει ή πυρετώδης προετοιμασία. Σέ διάφορα σημεία της πόλης αναρτώνται προγράμματα πού περιγράφουν τίς έκδηλώσεις. Τήν παραμονή της γιορτής, καθώς ό ήλιος έδυε, ρίχνονται 21 κανονιοβολισμοί. Μέ τήν άνατολή της 25^{ης} Μαρτίου έπαναλαμβάνονται άλλοι 21 κανονιοβολισμοί. Σ' όλες τίς έκκλησίες τελούνται θείες Λειτουργίες, αλλά ή πιό επίσημη γίνεται στόν μητροπολιτικό ναό της Αγίας Ειρήνης. Στρατιωτικά άγήματα παρατάσσονται στούς δρόμους άπ' όπου θά περνούσε ή βασιλική άμαξα. Ο βασιλιάς Όθων καί ή βασίλισσα Άμαλία μέ τίς επίσημες παραδοσιακές ελληνικές φορεσιές τους φτάνουν στίς 9 τό πρωί στη μητρόπολη. Ένα δάσος άπό σημαίες πλαισιώνει τήν άμαξά τους. Πολλοί επίσημοι βρίσκονται μέσα στόν ναό, μέλη του ύπουργικού συμβουλίου, στρατιωτικές, πολιτικές καί δικαστικές άρχές, ή δημο-

τική αρχή της Αθήνας, οί αντιπρέσβεις τών ξένων δυνάμεων. Ίδιαίτερα όμως συγκινητικό είναι ότι ανάμεσα σέ κείνο τό πλήθος, πού έχει κατακλύσει τήν έκκλησία, ξεχωρίζεις σπουδαίες, άλυσμόν ητες μορφές τής Έπανάστασης, όπως τόν Γέρο τοῦ Μοριᾶ, τόν Κουντουριώτη, τόν Νικηταρά καί τόν Μακρυγιάννη. Ἡ ζωντανή τους παρουσία ἀνέσταινε τήν ἔνδοξη ἐποποιία τοῦ 1821. Συντονισμένες οί καρδιές στόν ἴδιο ρυθμό, ἀναπέμπουν συγκινημένες τήν ἀπέραντη εὐγνωμοσύνη τους στόν Θεό γιά τό μεγάλο δῶρο τής λευτεριάς, γιά τή νεκράνσταση τοῦ Γένους.

Ἕνας Γερμανός ἀνταποκριτής γράφει: «Κατά τήν τριετή παραμονή μου στήν Ἑλλάδα, δέν ἔτυχε νά ζήσω παρόμοιες σκηνές ἐνθουσιασμοῦ, ὅπως ἐκείνη τήν ἡμέρα τής 25^{ης} Μαρτίου...».

Μετά τό τέλος τής δοξολογίας πέφτουν κι ἄλλοι 21 κανονιοβολισμοί. Οἱ βασιλεῖς κατευθύνονται στ' ἀνάκτορα, στή σημερινή πλατεία Κλαυθμώνος. Ἐκεῖ, στήν πλατεία τοῦ παλατιοῦ, ὁ Δῆμος Ἀθηναίων ἔχει στήσει ἕνα τρόπαιο. Γύρω του ξεκινᾷ ἕνα ἀτέλειωτο γλέντι. Ἀκούγονται πολεμικά τραγούδια, θούρια, τύμπανα. Ἐντυπωσιακό τό θέαμα νά βλέπεις ἕνα πλήθος ἀνθρώπων μέ κατάλευκες φουστάνες, ἀσημένιες φέρμελες καί σελάχια μέ καλογυαλισμένες πιστόλες νά κρατοῦν σημαίες καί κλωνάρια δάφνης καί νά τραγουδοῦν μέ λεβεντιά πατριωτικά τραγούδια.

Μία λευκασμένη κυρία προσελκύει τά βλέμματα ὄλων. Εἶναι ἡ Δέσποινα Λέκκα, ἡ «Λέκκαίνα», ὅπως τήν ὀνόμαζαν. Ἐνῶ τά παλληκάρια χορεύουν χειροπιασμένα, τούς φωνάζει:

-Σταματήστε, παιδιά μου! Ἐγώ πρέπει νά ἀρχίσω τόν χορό. Ἐδῶ πού χο-

ρεύετε, ἔδωσα γιά τήν ἐλευθερία τό αἷμα δύο ἀδελφῶν καί τοῦ μονακριβοῦ γιοῦ μου.

Πραγματικά, εἶχε χάσει στήν Ἐπανάσταση τά ἀδελφία της Μήτηρο καί Ἀναστάση καί τό βλαστάρι της τόν Γιώργο.

«Κλαίγοντας, ἔσυρε πρώτη τό χορό ἡ γυναίκα ἐκείνη, παραβαίνοντας τίς συνήθειες τής ἐποχῆς. Ἔδειχνε ὅμως τή χαρά τών Ἑλλήνων πού πανηγύριζαν τήν ἐλευθερία τους καί τήν αὐταπάρνηση μέ τήν ὁποία θυσιάστηκαν στό βωμό τής πατρίδας», ἐπισημαίνει ὁ συγγραφέας Ἐλ. Σκιαδάς.

Ὅλη τή μέρα ἡ Ἀθήνα πανηγυρίζει. Τό δειλινό ἀκούγονται ξανά 21 κανονιοβολισμοί. Τό κλίμα εὐφορίας συνεχίζεται καί τό βράδυ. Σάν νυχτώνει, ἡ Ἀκρόπολη καί τά δημόσια κτήρια τής πρωτεύουσας φωταγωγοῦνται μέ τά τότε τεχνικά μέσα. Στόν λόφο τοῦ Λυκαβητοῦ σχηματίζεται μέ φανούς ἕνας τεράστιος σταυρός μέ τήν ἐπιγραφή «Ἐν τούτῳ νίκα».

Κι ὁ ἑλληνικός λαός συνεχίζει τό εὐφρόσυνο πανηγύρι γιορτάζοντας τή λευτεριά του. Ἀκούραστος τραγουδᾷ στίς πλατείες καί στούς δρόμους, χορεύει καί δέν χορταίνει νά χαίρεται τήν ἐθνική του παλιγγενεσία.

Ἀπό τότε τοῦτο τό πανηγύρι, τούτη ἡ γιορτή δέν ἔπαψε. Κάθε 25^η Μαρτίου θυμᾶται ὁ Ἑλληνας τή θρησκευτική καί ἐθνική του ἀναγέννηση καί τή γιορτάζει λαμπρά. Κάθε φύλλο δάφνης ἀπό τά στεφάνια πού καταθέτει μπροστά στίς προτομές τών ἡρώων σηματοδοτεῖ τό καρδιόβγαλτο εὐχαριστῶ του, τήν ἀπέραντη εὐγνωμοσύνη του, ἀλλά καί τό χρέος του τό ἀνεξόφλητο.

Ἑλληνίς

Ἡ φωτιά τῆς ἐκδίκησης

Δέν ἦταν ἀπλά φωτιά αὐτό πού ἔκαιγε μέσα του. Ἦταν καμίνι πού φλόγιζε τόν νοῦ καί τήν καρδιά του. Ἦταν μαχαίρι πού ξέσκιζε τά σωθικά του. Ἀπό τήν Κυριακή τῆς Συγχώρησης δέν μπόρεσε νά ἀναπαύσει οὔτε τό σῶμα του οὔτε καί τήν ψυχή του. Κι ὁ ὕπνος του ἀνήσυχος καί ταραγμένος. Τί λόγια ἦταν αὐτά πού τούς εἶπε ὁ παπα-Νικόλας μετά τό Εὐαγγέλιο;

- Νά ἀγαπάτε καί νά συγχωρεῖτε καί τούς ἐχθρούς σας, τούς εἶπε.

- Μά παπα-Νικόλα, τόλμησε καί εἶπε μέ ὅλο τόν αὐθορμητισμό τῆς νιότης του, καί τούς Ἀγαρηνοὺς;

- Ὅλους, γιέ μου, τοῦ ἀπάντησε μέ τρεμάμενη φωνή ὁ παπάς.

- Παπά μου, ἐγώ ἄλλον ἐχθρό ἐξόν ἀπό τόν Τοῦρκο δέν ἔχω, καί δέν θά τόν ἀγαπήσω ποτέ!

Ἐφυγε ἀπό τήν ἐκκλησία γεμάτος θυμό ὁ Θανάσης καί ἔτρεξε στά μνήματα. Σωριάστηκε πάνω σέ μία πλάκα καί οὐρλιαξε σάν ἀγρίμι.

- Μάναααα!

Δέν θυμᾶται ὁ Θανάσης πόση ὥρα ἔμεινε ἐκεῖ πεσμένος νά κλαίει πάνω στόν τάφο τῆς μάνας του. Τό μόνο πού θυμᾶται εἶναι τό δακρυσμένο πρόσωπο τοῦ παπα-Νικόλα πού τόν περίμενε στοργικά μέχρι νά ξεθυμάνει ἡ πίκρα του κι ὁ θυμός του. Δέν τοῦ εἶπε τίποτα ὁ παπάς. Μόνο ἄνοιξε τήν ἀγκαλιά του καί τόν ἔχωσε μέσα. Κι ἔτσι ὅπως τά χέρια του τόν τύλιξαν ξεχύθηκε ἡ εὐωδιά ἀπό τό λιβάνι κι ἔκανε πρὸς στιγμή τήν ψυχή τοῦ παλληκαριοῦ νά γαληνέψει.

Τό μόνο πού ἤξερε ὁ Θανάσης ἦταν ὅτι τή μάνα του τή σκότωσε ἓνας Τοῦρκος. Τό γιατί καί τό πῶς κανεῖς δέν τοῦ τό εἶπε ποτέ. Οὔτε ποιός ἦταν αὐτός ὁ Τοῦρκος ἤξερε. Ἦταν τῆς περιοχῆς τους; Ἦταν ξενομερίτης; Ὅσες φορές καί νά ρώτησε, δέν πῆρε ἀπό κανέναν ἀπάντηση. Δεκαοκτῶ ὁλόκληρα χρόνια! Καί τώρα τοῦ ἔλεγε ὁ παπα-Νικόλας νά ἀγαπήσει αὐτόν πού σκότωσε τή μάνα του; Ποτέ! Ὅσο προχωροῦσε ἡ Σαρακοστή, τόσο ἀγρίευε ἡ ψυχή τοῦ Θανάση.

- Μοῦ ζητᾶς παράλογα πράγματα, Θεέ μου! Κι ἂν ἀγαπήσουμε τούς Τοῦρκους, πῶς θά λευτερώ-



σουμε τήν πατρίδα μας; ἔλεγε καί ξανάλεγε μπροστά στοῦ ἀναμμένο καντήλι τοῦ σωτήρα Χριστοῦ. Καί τή μάνα μου ποιός θά τήν ἐκδικηθεῖ; Ἐγίνα ἄντρας πιά, πρέπει νά τούς πολεμήσω!

- Θανάση, γιέ μου!

Ἡ φωνή τοῦ παπα-Νικόλα, ὅσο κι ἂν δέν ἤθελε νά τό παραδεχτεῖ ὁ Θανάσης, σκόρπιζε μία ἀνεξήγητη εἰρήνη στήν καρδιά του.

- Θέλεις νά γενεῖς κλέφτης; Θέλεις νά ἀνέβεις στό βουνό νά πολεμήσεις γιά τή λευτεριά μας;

Ξαφνιάστηκε ὁ Θανάσης. Κοίταξε τόν παπά μέ μάτια θολά.

- Ἐδῶ καί πολύ καιρό, παπά μου. Μά τά λόγια σου μέ ἔκαναν ἄνω κάτω. Πές μου, παπα-Νικόλα, πού εἶναι ὁ πατέρας μου; Τί ἔγινε μέ τή μάνα μου; Εἶμαι πιά δεκαοκτῶ χρόνων ἄντρας, δικαιοῦμαι νά ξέρω!

Ὁ παπα-Νικόλας κοίταξε

μέ στοργή τόν νέο, πού ἔτρεμε σύγκορμος.

- "Όταν γεννήθηκες, παιδί μου, δέν γεννήθηκες μόνος. Γεννήθηκε μαζί σου κι ἓνας δίδυμος ἀδελφός. Μοιάζατε σάν δύο σταγόνες νεροῦ. Ὁ πατέρας σου ἦταν ὅλο καμάρι. Κι ἡ μάνα σου ἔλαμπε ἀπό τή χαρά της.

- Δίδυμος ἀδελφός; ψιθύρισε ἔχοντάς τα χαμένα ὁ Θανάσης.

- Μόλις πού κλείσατε τά δύο ἔγινε τό κακό. Ὁ πατέρας σου, γιέ μου, ἦταν ἓνας ἥσυχος ἄνθρωπος πού δέν εἶχε σχέση μέ βία καί πόλεμο. Μά ἡ καρδιά του ἦταν γενναία, τό ἔλεγε ἡ ψυχή του.

- Δέν μοῦ μίλησες ποτέ ὡς τώρα γι' αὐτόν, εἶπε μέ παράπονο ὁ Θανάσης.

- Ἦταν ἡ βουλή του καί τή σεβάστηκα. Τώρα ἦρθε ἡ ὥρα νά τά μάθεις ὅλα.

- Λοιπόν, συνέχισε ὁ παπα-Νικόλας, κάποια μέρα ἔφτασαν οἱ Τοῦρκοι κι ἄρπαξαν ὅλα τά ἀρσενικά παιδιά πού ὑπῆρχαν στήν περιοχή. Ἄρπαξαν καί ἐσένα μέ τόν ἀδελφό σου.

Τινάχτηκε σάν ἐλατήριο ὁ Θανάσης.

- Ἡ μάνα σου ἔπεσε στά πόδια τους καί τούς θερμοπαρακαλοῦσε, μά οἱ Ἀγαρηνοί δέν καταλάβαιναν ἀπό παρακάλια. Ἕνας ἀπό αὐτούς γιά νά ξεμπερδεύει σήκωσε τή χατζάρα του καί τήν κτύπησε. Καί τότε ἔγινε αὐτό πού δέν πίστευε κανένας. Ὁ πατέρας σου, σάν εἶδε τή γυναίκα του μέσα στά αἵματα καί τά δύο του ἀγόρια στά ἄλογα τῶν Τοῦρκων, δέν λογάριασε πιά τίποτα. Ἔβγαλε τήν πιστόλα, πού τήν εἶχε κρυμμένη στά ροῦχα του, καί πυροβόλησε ἐκείνον πού σκότωσε τή μάνα σου. Οἱ ἄλλοι πού ξαφνιάστηκαν τό ἔβαλαν στά πόδια μαζί μέ ὅλα τά ἀγόρια πού μᾶς ἔκλεψαν.

-Κι ἐγώ; Ἐγώ πῶς ἔμεινα; ρώτησε ξέπνοα ὁ Θανάσης.

- Ἐσύ ἦσουν πάνω στό ἄλογο αὐτοῦ πού σκότωσε ὁ πατέρας σου. Εἶσαι ὁ μόνος, γιέ μου, πού ἀπέμεινε ἀπό ἐκείνη τή γενιά τῶν παιδιῶν.

- Ἔτσι ἐξηγεῖται πού δέν ὑπάρχουν ἀγόρια τῆς ἡλικίας μου. Κι ὁ πατέρας μου; ρώτησε μέ λαχτάρα ὁ Θανάσης.

- Ὁ πατέρας σου, παιδί μου, δέν ἦταν φτιαγμένος γιά τόν πόλεμο. Τό ὅτι σκότωσε ἄνθρωπο, ἔστω καί Τοῦρκο, ἔστω καί γιά νά σώσει τά παιδιά του, δέν τόν ἄφηνε νά ἡσυχάσει. Σέ παρέδωσε στή δική του μάνα κι ἔφυγε καί πῆγε σέ μοναστήρι γιά νά ξοφλήσει τό ἀμάρτημά του. Ἀφιέρωσε τόν ἑαυτό του στόν Θεό καί ἔκανε ὅλη του τή ζωή μία συνεχῆ προσευχή: Νά φροντίσει ὁ Θεός καί τόν ἄλλο του τόν γιό καί νά τόν ἀγκαλιάσει μιά μέρα Χριστιανό.

- Δηλαδή, παπα-Νικόλα, κάποιος Τοῦρκος εἶναι ὁ δίδυμος ἀδελφός μου! Ὁ λυγμός πού τράνταξε καί πάλι τό στήθος τοῦ παλληκαριοῦ ἔκανε τόν παπα-Νικόλα νά ἀνοίξει ξανά τήν ἀγκαλιά του.

- Ὅχι κάποιος Τοῦρκος, γιέ μου, κάποιο Ἑλληνόπουλο βαφτισμένο πού μᾶς τό ἔκλεψαν οἱ Τοῦρκοι. Νά πᾶς, παιδί μου, νά πάρεις τήν εὐχή τοῦ πατέρα σου καί νά ἀνέβεις στό βουνό. Ἐχεις καί τή δική μου εὐχή. Ἄν συναντήσεις Τοῦρκο λαβωμένο ἢ ἀναγκεμένο, νά τόν προστρέξεις καί νά πεῖς εἶναι ὁ ἀδελφός μου. Στή μάχη ὅμως γιά τή λευτεριά τῆς πατρίδας μας νά πολεμᾶς γενναῖα. Νά μήν ἀφήσουμε, λεβέντη μου, ἄλλα Ἑλληνόπουλα νά μᾶς τά ἀρπάξουν οἱ Ἀγαρηνοί.

- Κι ἡ ἀγάπη στούς ἐχθρούς; ρώτησε μέ ἀγωνία ὁ Θανάσης.

- Θεέ μου, συχώρνα μας, εἶπε ὁ παπα-Νικόλας καί γιά πρώτη φορά ὁ Θανάσης ἔνωσε τή φωτιά πού εἶχε μέσα του νά καταλαγιάζει. Δέν ἔνιωθε πιά μίσος. Τώρα δέν θά ἔβγαине νά πολεμήσει μέ τόν ἐχθρό πού μισοῦσε. Θά πολεμοῦσε γιά τή λευτεριά τῆς πατρίδας του. Καί πάντα θά εἶχε στόν νοῦ του πῶς κάπου ἀνάμεσα σ' αὐτούς πού πολεμοῦσε εἶναι κι ὁ δίδυμος ἀδελφός του. Καί μακάρι μιά μέρα νά ἔσμιγαν στήν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα τους.

Ἑλένη Βασιλείου

ΔΩΡΕΕΣ

Γιά την Άδελφότητα

Γιαπιτζή Σοφία 20€ * Διαχείριση Πολυκατοικίας (Μητρ. Γενναδίου 10), εις μνήμην Στέλιου Άχμανίδη 50€ * Κ.Χ. 300€ * Λαζαρίδου Χρυσούλα 100€ * Σ.Π., εις μνήμην Στεργίου, Πausανίου, Παναγιώτου, 100€ * Στυλιανού Έλένη 50€ * Τσουβάλογλου Ιωάννης 500€ * Άνώνυμος, εις μνήμην Άναστασίου Έρεϊλιάδη 300€ * Άνώνυμος 500€ εις μνήμην Σεραφείμ και Σωτηρίας * Άνώνυμος 50€ .

Γιά την Κατασκήνωση

Α.Ι. 500€ * Δ.Ν. 50€ * Κουμπάρας Οικογένειας Μ. 144,39€ * Μ.Κ. 20€ * Μ.Μ. 200€ * Π.Α. 100€ * Σ.Α. 100€ * Τ.Χ. 40€ * Τσάμογλου Άλέξανδρος 300€ * Χ.Γ. 500€ * Άνώνυμος 100€.

Γιά τό Περιοδικό

Anson Paul 10€ * Άντωνιάδης Παύλος 10€ * Γ.Χ. 10€ * Δοπρίδου Άναστασία 10€ * Θεοδώρου Αίκατερίνη 10€ * Καλαμπόκα Άγγελική 10€ * Καργοπούλου Άγγελική 65€ * Κιουτουκίδου Σοφία 30€ * Μαυρίδου Άγγελική 10€ * Μηλιώνη Παναγιώτα 20€ * Νισσοπούλου Σοφία 10€ * Πολυσάκη Σοφία 10€ * Πολυχρονίδου Άλίκη 20€ * Στεφανίδου Αίκατερίνη 10€ * Τ.Ι. 10€ * Άνώνυμη 10€ * Άνώνυμος 50€.

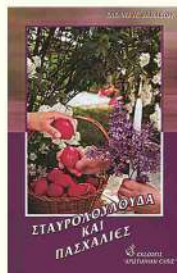
Γιά τίς Φυλακές

Άνώνυμος 150€ * Μαργέτα Σοφία, εις μνήμην συζύγου Σάββα, 20€.

Γιά τή Φιλανθρωπία

Πύρζας Κωνσταντίνος 50€.

ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ



**Ζητήστε τα
στό Βιβλιοπωλεϊο μας
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΗΣ**

**Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518**



«Τί μητρὸς θαυμαστότερον;»

Τὴν Κυριακὴ 2 Φεβρουαρίου, τὴν ἡμέρα πού ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὴν Ὑπαπαντὴ τοῦ Χριστοῦ, οἱ νέοι τοῦ συνδέσμου «ΛΥΧΝΟΣ» μᾶς χάρισαν μιά πολύ εὐφρόσυνη καὶ πρωτότυπη ἐκδήλωση στὴν αἴθουσα τῆς «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΕΩΣ». Συνδύασαν καὶ ἐγκωμίασαν ἄριστα τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες καὶ τίς χριστιανές μάνες. Μᾶς παρουσίασαν ζωντανὰ μελωδικὰ τραγούδια καὶ συγκινητικὰ κείμενα τῶν ἱερῶν πατέρων μέ ἀναφορά στὴν ἀνυπολόγιστη προσφορά τῶν μητέρων τους στὴν κατὰ Θεὸν ζωὴ τους.

Πίσω ἀπὸ κάθε ἅγιο τῆς Ὁρθοδοξίας ἀχνοδιαγράφεται σεμνὰ ἡ σεπτὴ μορφή μιᾶς ἐνάρετης μητέρας πού γαλουχεῖ τὰ παιδιά της ὅχι μόνο μέ τοὺς χυμούς τοῦ σώματός της, μὰ καὶ μέ τὰ νάματα τῆς πιστῆς ψυχῆς της. Σταθήκαμε εὐλαβικά μπροστὰ στίς σεμνές καὶ ἅγιες μορφές τῆς Ἑμμέλειας, τῆς Νόννας καὶ τῆς Ἀνθούσας. Αὐτές κυρίως ἀνέδειξαν ἕναν Μεγάλον Βασίλειον, ἕναν Γρηγόριον Θεολόγον καὶ ἕναν Ἰωάννη Χρυσόστομον. Τό καταθέτουν καὶ τό ὁμολογοῦν οἱ ἴδιοι: «Τί μητρὸς θαυμαστότερον;» ρωτᾷ ὁ ἅγιος Γρηγόριος.

Ἀποχωρώντας ἀπὸ τὴ φιλόξενη αἴθουσα, δοξάσαμε τὸν Θεὸ γιὰ τὴν εὐλογία πού τόσο πλούσια σκόρπισε ἐκεῖνο τό βράδυ καὶ παρακαλέσαμε «τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστήρας τῆς τρισηλίου Θεότητος» νὰ σκέπουν καὶ νὰ φωτίζουν ἰδιαίτερα τίς μητέρες καὶ τὰ παιδιά μας.

Εὐγνωμοσύνης χρέος

Στὴν ἴδια ἐκδήλωση ἡ Ἀδελφότητα τίμησε εὐγνώμονα τρεῖς σεβαστοὺς ἀδελφούς καὶ ἐκλεκτοὺς συνεργούς πού διακόνησαν ταπεινά, σιωπηλά, ἀλλὰ πολύ οὐσιαστικά ἐπὶ πολλὰ ἔτη τό ἱεραποστολικό καὶ φιланθρωπικό ἔργο της: τὸν κ. Νικόλαο Σαλβαρά, τὸν κ. Ζήνωνα Τρικοῦκη καὶ τὸν κ. Ἀθανάσιο Μυλωνά. Ἡ θυσιαστικὴ τους ἀγάπη γίνεται πρόκληση, ἔμπνευση καὶ πρότυπο γιὰ ὅλους μας.





ΕΜΕΙΣ ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΜΕ

Ήταν μεγαλειώδης η έκδήλωση των Χριστιανικών Σωματείων της Θεσσαλονίκης στο Βελλίδειο την Κυριακή 16/2/20 με θέμα: «Συμφωνία των Πρεσπών, Δημογραφικό, Λαθρομεταναστευτικό **ΕΜΕΙΣ ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΜΕ!**».

Καί οι τέσσερις όμιλητές, καταξιωμένοι έπιστήμονες, γνώστες της ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας, κράτησαν για τρεις ώρες καθηλωμένο τό ενδιαφέρον των 3.000 και πλέον ακροατών, οι μισοί από τους οποίους ήταν όρθιοι.

Δέν ακούστηκαν ούτε κορώνες μισαλλοδοξίας ούτε κραυγές φανατισμού αλλά ΑΛΗΘΕΙΕΣ -πικρές ένιοτε- για τά συγκεκριμένα θέματα πού οι έκαστοτε κυβερνώντες θέλουν νά άγνοοούν.

Ό π. Μάξιμος Ίβηρίτης μάς μετέφερε τή δήλωση της κοινότητας του Άγιου Όρους ότι θεωρεί ως περιφρόνηση της ιστορίας και της αλήθειας τήν άναγνώριση μακεδονικής γλώσσας και

μακεδονικής έθνότητας από τήν ελληνική πολιτεία στους κατοίκους του γειτονικού κράτους. Καί τόνισε ότi η άγιώνυμος Κοινότητα ζητά από τήν Κυβέρνηση ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ για τό θέμα της Μακεδονίας!

Είηαι άκυρώσιμη ή Συμφωνία των Πρεσπών; «Ναί!», μάς είπε ό κ. Γ. Ρωμανός. «Δέν μπορεί δύο ψεύτες νά γράψουν μία ψεύτικη συμφωνία, στην όποία μέσα νά γράφουν ψευδόμενοι ότi δέν καταγγέλλεται τό ψέμα τους!». Αύτή ή συμφωνία παραβιάζει και τό διεθνές και τό έθνικό μας δίκαιο. Είηαι άκόμη μετέωρη στον ΟΗΕ και δέν έλήφθη ουσιαστικά ύπ' όψιν στίς διαδικασίες ένταξης της γείτονος στο ΝΑΤΟ, γιατί όλοι άντιλαμβάνονται ότi είηαι προβληματική. «Η Έλλάδα», βεβαίωσε ό κ. Ρωμανός, «διατηρεί πάντα άκέραιο τό δικαίωμα της νά καταγγείλει αύτή τή διμερή διακρατική συμφωνία, καθώς έχει μέ τό μέρος της τό διεθνές και έθνικό δίκαιο

καί τή σύμβαση τῆς Βιέννης τοῦ 1969». Ἡ συμφωνία τῶν Πρεσπῶν εἶναι παράνομη καί ἄκυρη «πρωτίστως», λέει ὁ κ. Ρωμανός, «γιατί παραβιάζει τίς διεθνεῖς ἀρχές πού διέπουν μία συμφωνία, δηλ. τήν ἀρχή τῆς ἀληθείας, τῆς καλῆς πίστεως καί τῆς σαφήνειας. Δέν μπορείς νά ὑπογράφεις μία συμφωνία ἡ ὁποία περιέχει ἱστορικῶς καί ἐπιστημονικῶς ἀποδεικνυόμενα ψέματα». Ὁ σοβαρότερος ὁμῶς λόγος καταγγελίας τῆς συμφωνίας, δύο χρόνια μετά τήν ὑπογραφή της, εἶναι οἱ πολλαπλές παραβιάσεις, πού γίνονται ἀντιληπτές καί παραδεκτές τόσο ἀπό κυβερνητικά στελέχη ὅσο καί ἀπό ξένους παρατηρητές.

Γιατί ἐπιμένουν τότε νά στηρίζουν μία τέτοια συμφωνία οἱ ἐντός καί ἐκτός Ἑλλάδος; Μπορεῖ οἰκονομικῶς γιά τήν Ἑλλάδα οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας νά εἶναι ἐπαχθεῖς, εἶναι ὅμως πολύ ἐξυπηρετικοί γιά τά σχέδια καί τά συμφέροντα τῶν μεγιστάνων τῆς Ε.Ε., ὅπως ἀποκάλυψε ὁ κ. Ρωμανός.

«Δέν μπορεῖ», τόνισε ἐπίσης, «αὐτό τό θρασίμι -μιά πρόχειρη διακρατική συμφωνία- νά συγκρίνεται μέ τή Συνθήκη τῆς Λωζάνης καί νά ὑψώνει ἀνάστη-μα σέ ἱστορία 2.700 χρόνων».

Ἡ λύση κατά τόν κ. Ρωμανό εἶναι ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ μέ συγκεκριμένο ἐρώτημα: Θέλουν οἱ Ἕλληνες νά τηροῦν πιστά μία συμφωνία πού δέν τηροῦν τά Σκόπια;

Τί νά κάνουμε μέ τούς πρόσφυγες; Θά τούς ἀφήσουμε νά πνιγοῦν; «Πρόκειται γιά ψευδοδίλημμα!», διευκρινίζει ὁ καθηγητής κ. Μάζης. Καί καταρχάς δέν εἶναι πρόσφυγες ἐφόσον ἔχουν ξεφύγει ἀπό τά σύνορα τοῦ πρώτου ἀσφαλοῦς κράτους, μέχρι τά ὁποῖα δικαιολογοῦνται ἀπό τό διεθνές δίκαιο νά λέγονται πρόσφυγες. Ἀπό κεῖ καί πέρα εἶναι λα-

θραῖοι. Ὅσο γιά τήν ἀσφάλειά τους, μπορούμε νά μήν περιμένουμε νά ἔρθουν στά χωρικά μας ὕδατα. Νά τούς "σώζουμε" νωρίτερα καί νά τούς ὀδηγοῦμε στήν ἀσφαλή ἀκτή ἀπ' ὅπου ξεκίνησαν. Κι ἂν δέν τό ἐπιτρέπουν σέ μᾶς, νά πιέσουμε νά τό κάνουν τήν κατάλληλη στιγμή οἱ ὑποστηρικτικές δυνάμεις τῆς Frontex καί τοῦ NATO. Ἀπό 'κεῖ καί πέρα ἄς γίνουν οἱ ξεκαθαρίσεις καί οἱ διαδικασίες στήν Τουρκία.

Ὁ ὑπαινιγμός τοῦ κ. καθηγητῆ γιά τή δράση τοῦ Ἐγκάρσιου κόμματος μέσα στίς ἐλληνικές κυβερνήσεις μᾶς ἔδωσε τήν ἀπάντηση στήν ἀπορία: Γιατί οἱ κυβερνήσεις πέφτουνε μά οἱ ἰδεοληψίες μένουν καί τά ἐθνικά μας θέματα πάντα πορεύονται στό ἴδιο ἐπαίσχυντο κανάλι; «Ἐχει μπεῖ ἡ βάση γιά εἰρηνική λύση», μᾶς λένε. Ποιά εἶναι; Ἐδῶ καί χρόνια ἀκολουθεῖται τό ἴδιο μοντέλο: Πιέζει ἡ Τουρκία, φοβόμαστε ἐμεῖς, κάνουμε μία παραχώρηση. Ἐτσι «εἰρηνικά» ἡ Τουρκία θά καταφέρει ὅσα θέλει... Σήμερα ὁ Ἐρντογάν ἔχει ἓνα ἐπιπλέον ἐκβιαστικό ὄπλο γιά νά πιέζει ὄχι μόνο τήν Ἑλλάδα ἀλλά ὅλη τήν Εὐρώπη: τό μεταναστευτικό, ξεκαθάρισε ὁ κ. καθηγητής.

Ποῦ πᾶμε σάν Ἕθνος; Ἦταν σαφές ὁ νομικός κ. Δ. Θανάσουλαις: «Στή χώρα μας δεξιοί καί ἀριστεροί παλεύουν νά καταργήσουν καί τό Ἕθνος καί τό Κράτος». Ἐχουν δικαίωμα; Κανένα, ἂν σέβονταν τό Σύνταγμα. Ἀλλά οἱ Ἕλληνες πολιτικοί κάθε χρώματος δυστυχῶς σέβονται μόνο τό κομματικό καί ἀτομικό τους κέρδος. Ἐθνικά προβλήματα καί κοινωνικά θέματα, ὅπως τό δημογραφικό, τό μεταναστευτικό καί ἓνα πλῆθος ἄλλων, μπορούσαν νά ἔχουν συνταγματικά κατοχυρωμένες καί ἐθνικά συμφέροντες λύσεις, ἐάν οἱ πολιτικοί μας εἶχαν κάποια ἐθνική συνείδηση.



ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΛΥΤΡΟΣΙΣ»
ΠΕΛΟΠΟΣ 7
54633 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ